

RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena programowa – profil praktyczny)

dokonanej w dniach 19 – 20 listopada 2016 r. na kierunku „zarządzanie” prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w Instytucie Politechnicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – ekspert PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Stefan Wrzosek – członek PKA - proces dydaktyczny
2. prof. dr hab. Anna Czubała – ekspert PKA - potencjał kadrowy, baza dydaktyczna
3. mgr Robert Krzyszczyk – ekspert pracodawca
4. mgr Edyta Lasota-Belżek – ekspert PKA ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia
5. Tomasz Kocoł – ekspert PKA - przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „zarządzanie” prowadzonym w Instytucie Politechnicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. PKA po raz pierwszy ocenia jakość kształcenia na tym kierunku.

Odbyta obecnie wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego opracowano po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, dokonanego przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, z pracownikami oraz ze studentami kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku 1, zaś szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW O PROFILU PRAKTYCZNYM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie		x			

zakładanych efektów kształcenia					
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		x			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy		x			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		x			

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia. *

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian dotyczących wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej, właściwej dla ocenianego kierunku, są zorientowane na potrzeby studentów oraz otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami określonymi w przepisach wydanych na podstawie

wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji niezbędnych na rynku pracy, oraz dalszą edukację. *

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określone dla ocenianego kierunku o profilu praktycznym. *

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. W przypadku kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego uwzględnia także ramowy program zajęć praktycznych określony przez Ministra Zdrowia.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzeby rynku pracy. *

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. *

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. *

1.5.7 Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa, w tym w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych, które powinno odbywać się w warunkach rzeczywistych. *

1.5.8. Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metody ich weryfikacji, zapewnia realizację tych praktyk w wymiarze określonym dla programu studiów o profilu praktycznym, a także ich właściwą organizację, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku. *

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do

efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwi monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1 Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, w toku praktyk zawodowych, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć. *

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1

Misję Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Pignonia w Krośnie sformułowano dbając o jej zakres, wieloaspektowość i swoistą uniwersalność. Obejmuje ona zamiar prowadzenia edukacji na poziomie wyższym i wspieranie edukacji pozaformalnej; promowanie wiedzy, nauki, oświaty i sportu; oddziaływanie aktywizujące region; kształtowanie i rozwijanie postaw demokratycznych, obywatelskich i patriotycznych; wzmacnianie pozytywnego wizerunku Uczelni i Krosna, formowanie elity intelektualnej Krosna, Podkarpacia, Polski i Europy; rozwijanie we wszystkich pokoleniach postawy uczenia się przez całe życie. Cele strategiczne są podobnie wielowątkowe, ale są wśród nich np. bieżące dostosowywanie oferty dydaktycznej do potrzeb rynku pracy, współpraca z przedsiębiorstwami w zakresie kształcenia praktycznego. Zamierzenia Instytutu Politechnicznego, który prowadzi oceniany kierunek studiów, są jednoznacznie wpisane w tę misję i zamierzenia strategiczne. Tu także sformułowano misję, która akcentuje zamiar kształcenia na wysokim poziomie teoretycznym i praktycznym z myślą o potrzebach społeczno-gospodarczych środowiska lokalnego i kraju, również cele operacyjne zgodne z ogólnouczelnianymi. Oczywiście do takich sformułowań przystają koncepcje różnych kierunków studiów, ale szczególnie dobrze kierunków o profilach praktycznych i potrzebnych bliższemu i dalszemu otoczeniu. Zarządzanie należy do takich, zwłaszcza lokalnie potrzebnych, bo w południowej części Podkarpacia potrzeby gospodarki i samorządów są znaczne, a kierunek w uczelniach nie jest prowadzony. Na całym Podkarpaciu też jest niewiele możliwości studiowania zarządzania, zwłaszcza na nieodpłatnych studiach stacjonarnych. Koncepcję kształcenia opierano na wzorcach krajowych i międzynarodowych, a wśród tych ostatnich duże znaczenie miały koncepcje programowe z uczelni naszych południowych i wschodnich sąsiadów. Wykorzystano je przede wszystkim dzięki doświadczeniu, w tym współpracy zagranicznej kilku wiodących nauczycieli akademickich.

1.2.

Plany rozwoju kierunku są wpisane w plan rozwoju nowopowstałego Zakładu Zarządzania. Te krótkookresowe – już w trakcie realizacji – są zorientowane na jakość studiów I stopnia o profilu praktycznym i liczbę studentów, a dotyczą przede wszystkim organizacji oraz doskonalenia wykorzystania pracowni przedsiębiorczości i pracowni komputerowych, w tym:

- wykorzystania dydaktycznego oprogramowania SAP, Insert i WaPro Asseco,
- rozszerzania współpracy ze szkołami patronackimi (w tym lekcje pokazowe zachęcające do studiowania zarządzania), przedsiębiorstwami i jednostkami samorządowymi (w celu uprzątnienia programów specjalności wyraźnie zorientowanych na potrzeby trzech grup interesariuszy zewnętrznych i rozwoju praktyk),
- przyrostu liczby przedmiotów certyfikowanych, które powinny absolwentom dawać większe szanse na rynku pracy,
- pozyskania kolejnych wykładowców z doświadczeniem menedżerskim.

W bliskich planach jest też rozwój działalności naukowej i popularyzującej wiedzę, w tym organizacja konferencji naukowych z zakresu zarządzania, a także rozwój bazy dydaktycznej kierunku. Plany dalsze nie są skonkretyzowane, ale w miarę rozwoju jakościowego i ilościowego studiów I stopnia prawdopodobnie będzie nabierał znaczenia zamiar uruchomienia studiów II stopnia. Z tak zarysowanych planów wynika chwalebne dążenie do tego, by poprawiać jakość (w tym warunki studiowania), praktyczność, zgodność z potrzebami lokalnymi już prowadzonego kształcenia, zanim skonkretyzuje się zamiar przejścia na wyższy stopień.

1.3.

Oceniany kierunek uchwałą Senatu z 23 marca 2012 przyporządkowano do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych, dyscyplin: nauk o zarządzaniu (traktowanej jako wiodąca), ekonomii i finansów. Efekty kształcenia są jednoznacznie powiązane z tym obszarem, dziedziną i dyscyplinami, a dominacja nauk o zarządzaniu w tym opisie efektów jest bardzo wyraźna. Nawiązywanie do ekonomii jest uzasadnione ze względu na ujęcie w efektach kierunkowych i programach podstaw wiedzy ekonomicznej i niektórych umiejętności (np. z zakresu statystyki ekonomicznej i informatyki ekonomicznej), ale także ze względu na bardziej rozbudowane nawiązywania do ekonomii na specjalności zorientowanej na potrzeby samorządów. Mniej przekonujące jest powiązanie efektów kierunkowych z dyscypliną finanse. W ich opisie nawiązuje się do finansów nie bardziej niż do nauk prawnych i należałoby się zastanowić nad możliwością bardziej wyraźnego odniesienia do tej dyscypliny. Wyraźne i silne (porównywalne z naukami o zarządzaniu) jest natomiast oparcie na finansach specjalności „zarządzanie finansami”.

1.4.

Opracowano 23 efekty kształcenia z kategorii wiedza, 26 z kategorii umiejętności i 12 z kategorii kompetencje społeczne. Większość z nich to bardziej szczegółowe i zorientowane na zagadnienia z zakresu zarządzania lub pokrewne ujęcie efektów sformułowanych dla studiów I stopnia o profilu praktycznym w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych. Inne nie wskazują na ujęcia bardziej szczegółowe, ale zawsze są adaptacją efektów sformułowanych dla obszaru. W ten sposób każdy z efektów obszarowych (11 w kategorii wiedza, 12 w kategorii umiejętności i 7 w kategorii kompetencje społeczne) był podstawą sformułowania jednego lub (częściej) kilku efektów kierunkowych w odpowiednich kategoriach. Nie ma efektów sformułowanych w sposób niezrozumiały, gdyż określają zakres wiedzy i konkretyzują nabywane umiejętności używając terminologii właściwej dla nauk ekonomicznych, a drobne i nieliczne niedoskonałości dotyczą tylko form gramatycznych. Ujęcie efektów umożliwia określenie sposobów ich weryfikacji, choć z natury (a więc trudno to traktować jak zarzut) niektóre z efektów dotyczących kompetencji społecznych są trudniejsze do weryfikacji (czy student jest gotów?), a zwłaszcza przekonanie o ich wystarczającej realizacji będzie możliwe dopiero na etapie kariery zawodowej. Efekty, zwłaszcza z kategorii umiejętności i kompetencji społecznych w większości wyraźnie wskazują na przygotowanie zawodowe, np. K_U01 wskazuje na umiejętności interpretacji zjawisk w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym organizacji, K_U05 interpretowania problemów w różnych obszarach organizacji, K_U17 wraz z K_K03 umiejętności kierowania zespołem (tak pod względem przygotowania metodycznego jak i społecznego), K_K02 współpracy w grupie, m. in. w rolach kierowniczych i doradczych. Cały zestaw efektów, we wszystkich trzech kategoriach, wskazuje na przygotowanie do dalszej edukacji, zwłaszcza na kierunkach społecznych, w tym ekonomicznych.

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Dodatkowo, świadomość ich znaczenia jest popularyzowana przez omawianie kart przedmiotów na pierwszych zajęciach danego modułu przez nauczycieli akademickich. Na uwagę zasługuje fakt, że karty przedmiotów są dostępne dla studentów na stronie internetowej Uczelni. Oczekiwania studentów skupiają się na zdobyciu umiejętności praktycznych przydatnych w przyszłej pracy zawodowej, co też Uczelnia w ich ocenie, stara się im zapewnić. Studenci łączący studia z praktyką zawodową potwierdzili, że efekty kształcenia uzyskiwane w czasie studiów mają odzwierciedlenie w praktyce.

1.5

1.5.1

Nie dotyczy

1.5.2

Programy opracowano osobno dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Mają jednak podobną strukturę, a różnią się liczbami godzin zajęć w kontakcie z nauczycielami akademickimi. Tę strukturę tworzą moduły: treści ogólnych (najmniej związanych z dyscyplinami naukowymi, na których oparto efekty kształcenia, nim m. in. język obcy, technologia informacyjna, przedmioty humanistyczne), treści podstawowych (podstawowe zagadnienia z tych 3 dyscyplin, a także z matematyki i prawa), treści kierunkowych (wiodące przedmioty z zarządzania, w tym wykorzystania instrumentów informatycznych, rachunkowości finansów przedsiębiorstw), specjalistycznych (najbardziej eklektyczny moduł z dużym udziałem treści praktycznych i zawodowych), specjalnościowych obieralnych (konstituujących 3 specjalności – zarządzanie finansami, zarządzanie instytucjami publicznymi i zarządzanie w przedsiębiorstwie - obszerne moduły z dużymi udziałami treści praktycznych i zawodowych) oraz moduł bez nazwy z praktykami, seminarium, pracą dyplomową i wprowadzeniem do studiowania. Dobór treści programowych wyznacza komplementarność modułów i wywołuje stopniową, systematyczną i w rezultacie kompletną realizację zakładanych efektów kształcenia na kierunku. Dobór treści nie wykazuje znaczących braków wykorzystania koncepcji, rozwiązań i interpretacji naukowych z dyscypliny nauk o zarządzaniu i wystarczająco korzysta z takich propozycji ekonomii, finansów, a nawet prawa i innych dyscyplin z nauk społecznych. Pewne zastrzeżenia wywołuje jedynie umieszczenie w planie studiów przedmiotu nauka o organizacji przed podstawami zarządzania (moduł treści podstawowych), a przecież nauka o organizacji także do tych podstaw powinna nawiązywać. Wynika to zapewne ze zbyt specjalistycznego potraktowania podstaw zarządzania. Z treści programowych i doboru literatury zalecanej przedstawionych w sylabusie tego przedmiotu wynika dość wyrywkowe potraktowanie podstaw zarządzania i przeniesienie uwagi na zarządzanie kapitałem intelektualnym, a to znaczy, że niektórych podstaw do studiowania innych przedmiotów z zarządzania może brakować. Im bardziej specjalistyczne moduły tym bardziej wyraźnie są zorientowane na potrzeby rynku pracy, co nadaje całemu programowi walor dostosowania do tych potrzeb.

Dobór treści programowych jest podporządkowany efektom kształcenia. I tak np. efekt z zakresu wiedzy: zna standardowe metody statystyczne i informatyczne gromadzenia, analizy i prezentacji danych ekonomicznych i społecznych znajduje wsparcie w takich treściach przedmiotów jak: statystyka opisowa, wstęp do ekonometrii, matematyka finansowa, analiza ekonomiczno-finansowa, informatyka w zarządzaniu

Bardziej szczegółowy przegląd sylabusów i matrycy efektów wskazuje, że w niektórych przypadkach przesadnie starano się treści programowe przedmiotu wiązać z efektami kierunkowymi. Wskazują na to bardzo gęsto wypełnione niektóre kolumny matrycy efektów kształcenia i odwołania do efektów kierunkowych przy sformułowaniu efektów przedmiotowych. Były też przypadki umieszczania w sylabusach efektów kierunkowych zamiast przedmiotowych (np. finanse przedsiębiorstwa). Przyczyną może być potraktowanie w niektórych sylabusach używania wiedzy czy umiejętności na równi z ich nabywaniem, a o nabywaniu mówią sformułowania efektów. Zatem niesłusznie okazuje się skutek tego, że umiejętności językowe (K_U26) mogą powstawać w przedmiocie „wstęp do studiowania”, czy w pracy dyplomowej (w matrycy zaznaczone jako wpływ bardzo silny), a umiejętność prognozowania i używania mierników oraz „standardowych metod i narzędzi” (K_U09) w przedmiotach przedsiębiorczość i własny biznes oraz projekty i fundusze europejskie. Wskazuje to na potraktowanie intensywnego korzystania z wcześniej nabytych umiejętności jako tworzenia tych umiejętności. Analizując treści kształcenia ZO PKA uznaje, iż warto rozważyć umożliwienie studentom certyfikowania zdobytych umiejętności – np. certyfikat audytora wewnętrznego Systemów Zarządzania Jakością, co w znaczącym stopniu może podnieść wartość absolwenta na rynku pracy i stanowić wyjście naprzeciw potrzebom pracodawców, szczególnie z segmentu MŚP, którzy są szczególnie istotni w wypadku uczelni o zasięgu regionalnym i lokalnym

1.5.3

W wielu sylabusach zbyt lakonicznie ujęto opis metod dydaktycznych i pracy własnej studentów, by można było mieć pełny obraz wykorzystywanych metod. Informacja (zresztą powszechna), że ćwiczenia będą warsztatowe lub że student będzie się przygotowywał do projektu, niewiele wyjaśnia

aczkolwiek wskazuje na samodzielną pracę studenta. Zwykle brak informacji, na czym to przygotowanie czy ta warsztatowość ma polegać. Z rozmów, przeglądu prac etapowych i hospitacji wynika jednak pewna różnorodność i poprawność doboru metod dydaktycznych. Są to metody inscenizacji, dyskusji i wypełniania pewnych ról realizowane przede wszystkim dzięki odpowiedniemu przygotowaniu nauczycieli akademickich i istnieniu oryginalnej pracowni przedsiębiorczości. Ponadto wykorzystywane są opracowania o charakterze projektów studenckich (co ilustruje zakres samodzielnej pracy studenta), choć zwykle prostych, w pewnych przypadkach nawet prostszych, niż zapowiadano w sylabusach (np. wniosek o pożyczkę lub dotację zamiast biznesplanu z przedmiotu „przedsiębiorczość i własny biznes”). Są także przypadki (np. w przedmiotach: analiza ekonomiczno-finansowa, prognozowanie i symulacje, zarządzanie logistyczne) wykorzystania platformy e-learningowej (zwykle do pracy własnej), ale zabrakło informacji, czy oznaczają jedynie korzystanie z udostępnionych materiałów, czy zajęcia bardziej aktywizujące, np. quizy lub rozwiązywanie zadań (platforma umożliwia ich przeprowadzanie). Częściej w sylabusach podawane są przypadki pracy w sieci w ramach pracy własnej (także analiza ekonomiczno-finansowa, podstawy zarządzania, statystyka opisowa, bankowość, fundusze inwestycyjne i emerytalne), bez objaśnień, na czym ta praca polega. Wykorzystuje się gry symulacyjne (zarządzanie logistyczne) i oprogramowanie statystyczne (statystyka i demografia). Ilość czasu przydzielona na samodzielną pracę studentów jest wystarczająca dla zdobycia kompetencji społecznych i umiejętności praktycznych określonych w ramach zakładanych efektów kształcenia. Brak informacji o dydaktycznym wykorzystaniu oprogramowania wymienionego w p. 1.2. W sumie charakter zajęć, metody dydaktyczne i praca własna studentów okazują się dość dobrze dostosowane do potrzeb wynikających z realizacji efektów kształcenia, a zwłaszcza zajęcia realizowane w pracowni przedsiębiorczości są ponadprzeciętne i oryginalne (zajęcia z negocjacji, zajęcia z takich przedmiotów jak np.: Wizerunek menedżera i autoprezentacja, Przedsiębiorczość i własny biznes, Zarządzanie projektami), co w szczególności pozwala na nabycie umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. ZO zachęca do doskonalenia metod dydaktycznych i uściślenia ich opisów.

W ocenie studentów, obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA, stosowane metody kształcenia wymagające aktywności z ich strony tj. analiza stanów faktycznych, projekty, czy warsztaty, stanowią większość. Kluczowe znaczenie mają dla studentów zajęcia, w czasie których mogą oni wykonywać czynności przydatne w przyszłej pracy zawodowej. Studenci podkreślili, że zajęcia, w których uczestniczą, motywują ich do samodzielnego uczenia się, a nauczyciele akademicki wymagają od nich pracy własnej. Ponadto w odpowiedzi na pytanie, potwierdzili, że stosowane przez nauczycieli akademickich metody kształcenia pozwalają im na zdobycie zakładanych efektów kształcenia i są w stosunku do nich adekwatne. Studenci ocenili, że większość spośród nauczycieli akademickich łączy pracę zawodową z pracą na Uczelni i przekazuje im swoje doświadczenie zawodowe w czasie zajęć. Na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA studenci wskazali dużą przydatność platformy do zdalnego nauczania E-student, jako środka wspierającego samodzielne poszerzanie i utrwalanie wiedzy.

1.5.4.

Studia stacjonarne i niestacjonarne trwają 6 semestrów. Studenci w tym okresie wykonują pracę odpowiadającą 195 punktom ECTS (czyli 4875 do 5850 godzin pracy studenta z uwzględnieniem praktyk i pracy własnej). Na semestry 1-5 przypada po 30-32 punktów ECTS, a na ostatni, ze względu na rozliczenie praktyki dyplomowej i pracy dyplomowej, 41. Studenci stacjonarni w okresie studiów mają 2080 godz. zajęć w kontakcie bezpośrednim z nauczycielami akademickimi (w 1. semestrze 445, w następnych po 300-345), a niestacjonarni 1475 godz. (w 1. semestrze 310, w następnych po 225-240). Jest to czas trwania zajęć właściwy dla studiów I stopnia na kierunku zarządzanie i liczby godzin wystarczające do realizacji zamierzonych efektów kształcenia.

1.5.5.

Punktacja ECTS jest oparta na założeniu, że 1 punktowi odpowiada 25-30 godzin pracy studenta, a więc jest zgodna z zasadami. W raporcie samooceny wyodrębniono zajęcia o charakterze praktycznym oraz zajęcia powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Zespół przygotowujący raport samooceny do zajęć o charakterze praktycznym zaliczył tylko zajęcia o formach praktycznych i

aktywizujących i uzyskał zależnie od specjalności od 120 do 125 punktów ECTS odpowiadających takim zajęciom, czyli 61,54% do 64,1% ogółu obciążenia studenta pracą. Z kolei moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym zostały wykazane na łączną liczbę 169-170 punktów ECTS, czyli około 87% ogółu ECTS(są to na przykład takie moduły jak : zarządzanie projektami, zarządzanie jakością, rachunkowość finansowa, procesy informacyjne w zarządzaniu, badania marketingowe). Udział zajęć z nauk podstawowych ma przypisaną liczbę punktów 64 przy czym niektóre moduły tylko wywodzą się z nauk podstawowych jak np. zarządzanie jakością, przedmiotom niezwiązanym z kierunkiem studiów, zajęciom ogólnouczelnianym lub zajęcia na innym kierunku studiów przypisano 12 ECTS, zajęciom z języka obcego - 7 ECTS i praktykom zawodowym –15 ECTS.

1.5.6

Program studiów zakłada, iż student kierunku zarządzanie wybiera przedmioty humanistyczne, blok prawny lub ekonomiczny (po 3 przedmioty) w module specjalnościowym, cały moduł specjalnościowy wybieralny (1 z 3) i seminarium z pracą dyplomową. Ta lista, w opinii Zespołu oceniającego zawiera właściwe moduły zajęć obieralnych. Przedmiotom do wyboru przyporządkowano łącznie 69 punktów ECTS, czyli 35,4% całości.

Studenci uznają, iż mają możliwość elastycznego doboru części modułów kształcenia, co jest realizowane poprzez stworzenie trzech różnych specjalności: zarządzania w przedsiębiorstwie, zarządzania finansami oraz zarządzania instytucjami publicznymi. Ich zdaniem oferta wyboru modułów kształcenia spełnia ich oczekiwania. Dodatkowo, studenci mają zapewnioną możliwość wyboru pomiędzy modułami humanistycznymi

1.5.7

Formy zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku dobrano poprawnie. Są to wykłady, ćwiczenia audytoryjne, warsztaty, zajęcia laboratoryjne, projektowe. W programie studiów jest zapewniona odpowiednia przewaga form umożliwiających prowadzenie zajęć aktywizujących. Ćwiczenia warsztatowe stanowią na studiach stacjonarnych zależnie od specjalności od 56,25% do 58,4% liczby godzin w kontaktach z nauczycielami akademickimi, a na niestacjonarnych odpowiednio 60,7% do 62,3%. Służy to dobrze przygotowaniu praktycznemu i ćwiczeniu kompetencji społecznych. Realizowane w ramach kierunku zajęcia w większości mają formę praktyczną: studenci uczestnicząc w nich, nie pozostają biernymi słuchaczami, lecz samodzielnie podejmują rozwiązywanie różnego typu zadań, a także ćwiczą umiejętności takie, jak konstruowanie wypowiedzi i prowadzenie dyskusji. Znaczna część zajęć stanowią takie, na których realizacja kształcenia opiera się o indywidualne lub grupowe wykonywanie postawionych zadań. Warunki prowadzenia zajęć przygotowujących do zawodu są dobre. Dotyczy to zwłaszcza należytego wyposażenia pracowni komputerowych w oprogramowanie oraz oryginalnej pracowni przedsiębiorczości. Można tam prowadzić odpowiednie inscenizacje, odgrywanie ról, symulacje, dyskusje itp. Organizacja studiów nie budzi zastrzeżeń. Liczebność grup na poszczególnych rodzajach zajęć szczegółowo określa uchwała nr 14/13 Senatu PWSZ w Krośnie z dnia 7 maja 2013 r. Liczebność grup dla zajęć warsztatowych, ćwiczeniowych jest odpowiednia. Studenci mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań w dwóch kołach naukowych. Działalność w kołach daje możliwość publikowania swoich efektów badawczych oraz wystąpień na konferencjach, co zostało przedstawione w formie artykułów studenckich podczas wizytacji.

Zajęcia na odległość mają jedynie pomocnicze znaczenie, ale uczelnia dysponuje odpowiednią platformą, a pracownicy i studenci wykorzystujący tę formę są należycie przeszkoleni. Platforma E-student, w opinii studentów jest znaczącym wsparciem w samodzielnej nauce.

Zdaniem studentów, organizacja procesu kształcenia jest prawidłowa – zarówno pod kątem liczebności grup, konstrukcji planu zajęć, jak i ustalania terminów zjazdów z odpowiednim wyprzedzeniem. Studenci nie zgłaszali również żadnych problemów związanych z warunkami przeprowadzania zajęć praktycznych w kontekście zdobywania wiedzy przydatnej w życiu zawodowym – każdy student może bezpośrednio i samodzielnie wykonywać zadania podejmowane podczas zajęć. Wykorzystywane formy zajęć, w opinii studentów, pozwalają im w pełni osiągać zakładane efekty kształcenia – w szczególności umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne

niezbędne na rynku pracy.

1.5.8.

W programie są 3 praktyki (4-tygodniowa praktyka studencka zawodowa w organizacjach sektora prywatnego i publicznego, w trakcie czwartego semestru – 9-tygodniowa praktyka specjalnościowa, a w trakcie ostatniego, szóstego semestru - 2-tygodniowa praktyka dyplomowa. Poszczególne etapy praktyk zostały właściwie opisane pod względem zakładanych efektów kształcenia, przypisano im również odpowiednią liczbę punktów ECTS –(4.10 i11). Dla każdej praktyki opracowano sylabus, w którym określono efekty kształcenia (dotyczą formy prawnej, organizacji przedsiębiorstwa, procesów w nim zachodzących, podstaw zagadnień finansowych) i metody ich weryfikacji. Ujęcie efektów kształcenia dotyczące praktyki zawodowej i specjalnościowej jest jednak bardzo podobne. Potrzebna jest ich modyfikacja, by nie wskazywały na to, że na pierwszej z nich student niewiele się uczy i musi to samo powtarzać na drugiej. Efekty trzeciej praktyki to przygotowanie materiałów(1) źródłowych i statystycznych do pracy dyplomowej. Uczelnia ma umowy zapewniające odbywanie praktyk (ale to najczęściej student wskazuje miejsce praktyki). Część takich miejsc jest zapewniana dzięki kontaktom nieformalnym, za pośrednictwem dydaktyków, którzy reprezentują jednocześnie inne instytucje. Spotkanie z wybranymi opiekunami pozwoliło zauważyć, iż Opiekunowie powołują się na „nieformalne” bazy firm, w których studenci w latach minionych odbywali praktyki. Opiekunowie deklarują, że na podstawie tych list są w stanie zapewnić studentom wsparcie przy poszukiwaniu miejsca odbycia praktyk i zapewnić odbywanie praktyk. Jednocześnie warto zauważyć, że nadsyłane przez pracodawców oferty praktyk są dostępne za pośrednictwem Biura Karier. Dobór instytucji przyjmujących na praktyki jest odpowiedni. Miejsce odbycia praktyk jest weryfikowane przez opiekuna praktyk pod kątem zgodności zakresu działalności organizacji z celami i efektami kształcenia w ramach wizytowanego kierunku, z wypracowanym przez Uczelnię programem praktyk. Student przed rozpoczęciem odbywania praktyki zobowiązany jest do uzyskania skierowania od Uczelni.

Praktyki zawodowe są organizowane na podstawie Regulaminu Studenckich Praktyk Zawodowych ustalonego na podstawie Zarządzenia Rektora 43/13, zaliczanie studentom praktyk zawodowych na podstawie pracy zawodowej, nieodpłatnych form zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej również jest regulowane w tym zarządzeniu.

Dokumentacja praktyk oraz sposób ich zaliczenia spełnia podstawowe wymagania – studenci otrzymują zaliczenie na podstawie wypełnionego dzienniczka praktyk, potwierdzonego przez pracodawcę. Za weryfikację miejsc odbywania praktyk (przed, w trakcie i po ich zakończeniu), sprawdzenie dzienniczków oraz końcowe zaliczenie praktyki jest odpowiedzialny opiekun praktyk dla danego roku studiów.

Zespół oceniający uznaje, iż samodzielne poszukiwanie miejsca odbywania praktyk przez studentów zwiększa ich samodzielność i zaangażowanie, przygotowując w ten sposób do funkcjonowania na rynku pracy, z drugiej jednak strony zachodzi możliwość obniżenia jakości tego elementu kształcenia, który dla profilu praktycznego ma znaczenie kluczowe. Podmiot zapewniający miejsce odbywania praktyk jest obligowany do akceptacji programu praktyk, który ma zbyt ogólny charakter – a umowy lub porozumienia dotyczące organizacji praktyk nie zapewniają wystarczającego i ujednoliconego standardu jakości. Zarówno formalne kryteria realizacji praktyk, jak i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, są weryfikowane i oceniane przez Opiekuna Praktyk Studenckich. Zaliczenie praktyk odbywa się na podstawie rozmowy opiekuna ze studentem, podsumowującej praktykę,(w której zadawane są studentom pytania dotyczące wybranych elementów założonych w programie praktyk) poprzedzonej badaniem dzienniczka praktyki. Opiekunem praktyk jest osoba będąca równocześnie opiekunem roku. W wypadku wątpliwości, zapisy dzienniczka są konfrontowane z opiekunem praktyk z ramienia organizacji przyjmującej. Opiekunowie weryfikują również odbywanie przez studentów praktyk poprzez kontakt i wizytacje w miejscach ich odbywania. Podczas wspomnianej rozmowy z opiekunem praktyk, studenci są pytani o jakość odbywanych praktyk oraz ich przydatność i przebieg. Opiekunowie praktyk potwierdzili, że na podstawie informacji uzyskiwanych od studentów tworzą „nieformalny ranking” firm, które są godne polecenia w przyszłości oraz takich, w których praktyki należy studentom odradzić. Niewielki jest udział pracodawców–realizatorów praktyk w procesie oceniania pracy studenta i osiągania zakładanych efektów kształcenia i ogranicza się do ogólnej opinii w dzienniczku praktyk. Do kompetencji Opiekuna Praktyk Studenckich należy również

weryfikowanie podmiotów zapewniających organizację praktyk, także to polegające na monitoringu i kontrolach. Należy podkreślić, że pomimo skromnych możliwości, Opiekun Praktyk Studenckich zweryfikował osobiście wszystkie podmioty z terenu województwa podkarpackiego, w których praktyki odbywali studenci wizytowanego kierunku oraz zidentyfikował sytuacje, w których realizacja praktyk miała charakter nierzetelny.

W spotkaniu z zespołem oceniającym PKA uczestniczyli wyłącznie studenci studiów niestacjonarnych, którzy praktyki zaliczali na podstawie pracy zawodowej, lub własnej działalności gospodarczej. Zaliczenie tego typu odbywa się na podstawie przedstawienia przez studenta kompleksowego sprawozdania z prowadzonej działalności, które jest weryfikowane pod kątem realizacji efektów kształcenia zgodnych z efektami zakładanymi dla praktyki.

1.5.9

Umiejdzynarodowienie kształcenia jest słabą stroną ocenianego kierunku. Jest dość duża liczba godzin zajęć z języka angielskiego (180 na każdej z form studiów) oraz umowy z wieloma uczelniami kilku krajów europejskich, zwłaszcza związane z programem Erasmus+. Mimo to całego Instytutu Politechnicznego (kilku kierunków studiów) dotyczy w ostatnich 2 latach 7 wyjazdów i 10 przyjazdów studentów. Nie ma wśród nich studentów kierunku zarządzanie. Wyjechało też w tym okresie 6 nauczycieli akademickich, w tym 4 związanych z wizytowanym kierunkiem zarządzanie. Przygotowano konsultacje i możliwość odbycia zajęć projektowych w języku angielskim z kilkunastu przedmiotów związanych z zarządzaniem. Tylko w 5 z nich uczestniczyły po 1-2 osoby przyjeżdżające w ramach programu Erasmus. Trzeba uznać, że umiejdzynarodowienie jest na etapie trudnej wstępnej fazy rozwoju.

W opinii studentów jedynymi zajęciami językowymi są lektoraty w języku angielskim, bez możliwości dokonania wyboru poziomu nauczania. Studenci realizują naukę języka angielskiego z wykorzystaniem słownictwa specjalistycznego dla ich kierunku na trzecim roku studiów. Na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA studenci wskazali, iż chcieliby uzyskać możliwość wyboru nauczanego języka. Jakość lektoratów w obecnej formie studenci ocenili pozytywnie.

1.6

1.6.1

Zasady rekrutacji sformułowano w Uchwale nr 6/14 Senatu PWSZ w Krośnie z dnia 11 marca 2014 r. Rekrutację prowadzi się drogą elektroniczną. Podstawą selekcji kandydatów jest konkurs świadectw, przy czym uwzględnia się oceny z trzech przedmiotów obowiązkowych. Dla kandydatów ze starą maturą przyjmuje się oceny ze świadectwa ukończenia szkoły średniej z języka polskiego, języka obcego i matematyki lub geografii albo wiedzy o społeczeństwie. Z pominięciem postępowania rekrutacyjnego przyjmowani są laureaci i finaliści szczebla centralnego i okręgowego olimpiady matematycznej, geograficznej i nautologicznej, informatycznej, wiedzy ekonomicznej, wiedzy o Polsce i świecie współczesnym. Narzędzie selekcji ma jednak formalne znaczenie, bo nie ma odpowiednio wielu kandydatów. Te warunki naboru zapewniają równe szanse kandydatom.

Uczelnia, w opinii studentów, nie stosuje kryteriów rekrutacyjnych o charakterze dyskryminującym. Wielkość przeprowadzanego naboru jest zdaniem studentów odpowiednia w stosunku do potencjału dydaktycznego Uczelni. Informacje o procesie rekrutacji są dostępne dla kandydatów za pośrednictwem strony internetowej. Studenci pierwszych lat studiów pozytywnie ocenili organizację rekrutacji na studia.

1.6.2

Potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów dotyczy uchwała Senatu nr 29/15 z 9 czerwca 2015. Określa ona warunki i tryb potwierdzania efektów oraz zasady powoływania i funkcjonowania komisji weryfikującej efekty zdobyte poza systemem studiów. Określono w nim liczby lat doświadczenia zawodowego, jakie musi posiadać osoba ubiegająca się o potwierdzenie efektów zależnie od posiadanego wykształcenia (2 lata dla magistrów i równorzędnych, 5 lat dla osób ze świadectwem maturalnym) oraz dokumentację wniosku, w tym rodzaje dokumentów potwierdzających efekty uczenia się uzyskane poza systemem studiów. Te dokumenty i zawarte w

nich informacje umożliwiają ocenę uzyskanych efektów uczenia się i ich zgodności z efektami kierunku, na jaki aplikuje kandydat.

Zgodnie z przepisami Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym (art. 170e) jednostka nie ma możliwości uznawania efektów uczenia się na wizytowanym kierunku, ponieważ jest to kierunek, który nie był oceniany przez PKA.

1.7

1.7.1

Zawarte w sylabusach opisy metod bieżącego sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, przegląd prac etapowych i dyplomowych oraz liczne rozmowy dostarczyły informacji o stosowaniu metod weryfikacji efektów kształcenia zorientowanych na wszystkie kategorie efektów. Dość często stosuje się sprawdzanie wiedzy za pomocą testów lub sprawdzianów pisemnych z pytaniami otwartymi lub z zadaniami do rozwiązania. Umiejętności sprawdza się przede wszystkim za pomocą projektów wykonywanych przez studentów, rozwiązywania zadań, oceny aktywności na zajęciach. Kompetencje społeczne także podlegają ocenie na podstawie aktywności, ale duże znaczenie ma tu też ocena udziału w projektach zespołowych. W większości wypadków dobór metod bieżącej weryfikacji efektów kształcenia jest dobry. W niektórych przypadkach (na podstawie przeglądu prac etapowych) zaobserwowano zbyt niskie wymagania jak np.: bardzo proste pytania, projekty o złożoności znacznie mniejszej nawet niż zapowiadana w sylabusach – np. wspomniane wnioski o pożyczkę zamiast biznesplanów w przedmiocie przedsiębiorczość i własny biznes, w przedmiocie Etyka biznesu – jako metodę weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez samodzielną pracę studentów przyjęto przygotowanie pracy pisemnej - scenariusz ceremonii oficjalnej, przygotowywany w grupach nawet 5-osobowych – efektem takiej pracy były scenariusze ograniczone do kilkupunktowego planu ramowego uroczystości. Z kolei w teście efektów kształcenia przedmiotu Techniki negocjacji i mediacji w sektorze publicznym – brak było referatów, których przygotowanie miało stanowić 30% oceny z ćwiczeń. Wg sylabusu przedmiotu Rachunkowość zarządcza i controlling – weryfikacja umiejętności następuje wyłącznie na podstawie oceny z testu, gdy tymczasem jako jedna z form prowadzenia zajęć zostały wymienione ćwiczenia. Na podstawie zawartości teczek efektów kształcenia ustalono, że w ramach ćwiczeń studenci opracowują prace zaliczeniowe na ocenę – w sylabusie ocena ta w ogóle nie jest uwzględniona ani jako ocena dopuszczająca do testu końcowego, ani jako osobne kryterium osiągnięcia efektów kształcenia. Ocena końcowa nie oddaje stopnia nabycia umiejętności praktycznych przez studenta.

Dostrzeganą w kilku przypadkach wadą systemu weryfikacji było też przypisywanie poszczególnym ocenom wag innych, niżby to wynikało ze znaczenia sprawdzanych efektów. To zwykle powodowało przesadne znaczenie oceny wiedzy, a niedostatek znaczenia oceny umiejętności, nawet w przedmiotach o charakterze wybitnie praktycznym. Liczba tych przypadków nie była jednak tak duża, by naruszać pozytywną ocenę całego systemu.

Tematy prac dyplomowych są dobierane właściwie do specyfiki kierunku. Większość prac dotyczy przypadków praktycznych i opiera się na prostych badaniach empirycznych, co jest zgodne z przyjętymi zasadami dyplomowania. Były jednak pojedyncze wyjątki prac kompilacyjnych i opartych na skromnym zestawie źródeł. Co najmniej w 2 na 9 przypadków oceny prac były za wysokie.

Egzaminy dyplomowe są prowadzone prawidłowo, choć często dokumentacja tych egzaminów jest niemal nieczytelna. Na egzaminach dyplomowych osobno ocenia się prezentację pracy i odpowiedzi na dwa losowane pytania (kierunkowe i specjalnościowe). Pytania te nie mają związku z treścią pracy. W czasie wizytacji zapadła decyzja o dodaniu jeszcze jednego pytania zakresu wiedzy związanej z kierunkiem. W sumie system weryfikacji efektów kształcenia, mimo przypadków wadliwych, jest poprawny i właściwie zorientowany na umiejętności zawodowe.

Zdaniem studentów formy weryfikacji uzyskania zakładanych efektów kształcenia są odpowiednio dostosowane do treści przekazywanych w czasie zajęć. Zaliczenie praktyk odbywa się na zasadzie sporządzenia pełnej dokumentacji, na czele z dziennikiem praktyk oraz ustne zaliczenie obejmujące pytania dotyczące realizacji programu praktyk.

1.7.2

System weryfikacji efektów kształcenia jest opisany w sylabusach i zasadach dyplomowania. Jest on

przejrzysty, choć w wielu przypadkach wskazane byłyby bardziej konkretne opisy metod weryfikacji. Ogólnikowe stwierdzenia zawarte w sylabusach, w rodzaju informacji, że będzie projekt, bez informacji o jego przedmiocie, czy charakterystyce, niewiele mówi studentom przygotowującym się do zajęć.

Studenci są informowani również na pierwszych zajęciach o zasadach weryfikacji efektów i warunkach zaliczenia przedmiotu. Prace pisemne w tym egzaminy, kolokwia, projekty są archiwizowane, co zapewnia do nich dostęp, możliwość oglądu prac. System zachowuje przez to przejrzystość i porównywalność ocen. Studenci mają zapewnioną możliwość odwołania się od ocen poprzez instytucję egzaminu komisyjnego. Brak jest jednak jednoznacznie określonych zasad postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z sprawdzaniem i oceną efektów kształcenia, przy czym studenci podkreślali znaczącą rolę opiekuna roku w kontaktach z władzami i rozwiązywaniu problemów studenta, w tym związanych z oceną wyników w nauce. Uczelnia stosuje system antyplagiatowy oraz reaguje na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Organizacja procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia, nie budzi zastrzeżeń. Na kierunku zarządzanie nie stosuje się technik kształcenia na odległość jako sposobu wymagającego systemu weryfikacji.

Zdaniem studentów system weryfikacji efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń co do obiektywizmu oceniania. Studenci są zapoznawani z metodami weryfikacji na pierwszych zajęciach danego modułu podczas przedstawiania kart przedmiotu. Karty te są ponadto łatwo dostępne na stronie internetowej Uczelni. Informacja o wynikach weryfikacji pojawia się nie później, niż podczas kolejnych zajęć, często jednak w ciągu kilku dni po dniu egzaminu. Studenci pozytywnie ocenili współpracę z nauczycielami akademickimi, również w aspekcie możliwości uzyskania wiedzy o popełnianych błędach.

3. Uzasadnienie

Koncepcja kierunku zarządzanie jest zgodna z misją Uczelni i potrzebami rynku pracy, zwłaszcza lokalnymi. Rozwój kierunku jest dobrze zorientowany na jakość i praktyczność kształcenia. Opis efektów kształcenia jest poprawny i dobrze powiązany z dyscyplinami naukowymi stanowiącymi jego podstawę i z efektami dla obszaru nauk społecznych. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Większość zakładanych efektów kształcenia ma, zdaniem studentów, charakter praktyczny oraz jest przydatna w przyszłej pracy zawodowej.

Program studiów jest logicznie skonstruowany (w jednym przypadku dyskusyjna sekwencja przedmiotów), odpowiednio praktyczny i elastyczny.

Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów oraz aktywizujące formy pracy ze studentami, zwłaszcza w kontekście umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Na szczególną uwagę zasługuje wprowadzenie przez Jednostkę platformy E-student, która w opinii studentów jest nieocenionym wsparciem w samodzielnej nauce.

Jednostka zapewnia studentom elastyczność w doborze modułów kształcenia w stopniu w pełni odpowiadającym ich oczekiwaniom i potrzebom.

Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym także liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć, zdaniem studentów, w pełni umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia – zwłaszcza w kontekście umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w właściwych warunkach, umożliwiając bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych. Zdaniem studentów na zajęciach praktycznych są prezentowane treści adekwatne do ich przyszłej działalności zawodowej.

Uczelnia w sposób przejrzysty określiła zakładane efekty kształcenia dla praktyk oraz metody ich weryfikacji. Uczelnia wspiera realizację praktyk w założonym wymiarze, nie mając jednak w tej dziedzinie zabezpieczenia formalnego i stałej bazy porozumień z podmiotami zewnętrznymi. Uczelnia w sposób sprawny organizuje przebieg praktyk oraz dokonuje weryfikacji zgodności doboru miejsca odbycia praktyk z zakładanymi efektami kształcenia. Uczelnia formalnie, nie zapewnia liczby miejsc praktyk dostosowanej do liczby studentów, przy czym nie jest to oczekiwane przez studentów, którzy wolą samodzielnie znajdować oferty praktyk.

Program studiów nie sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia. W szczególności nie

umożliwia on realizacji zajęć prowadzonych w językach obcych lub tzw. ścieżek obcojęzycznych. Studenci są natomiast zadowoleni z jakości kształcenia w ramach nauki języków obcych, w czasie, którego poznają oni słownictwo specjalistyczne. Rekrutacja i potwierdzanie efektów kształcenia nie wywołuje zastrzeżeń. Zdaniem studentów, zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Weryfikacja efektów kształcenia zasługuje na pozytywną ocenę, ale pewnych udoskonaleń wymaga. Zdaniem studentów, stosowane w przypadku modułów kształcenia metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia oraz umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia ich osiągnięcia. Przyjęte metody oceniania dotyczące realizacji praktyk studenckich umożliwiają skuteczną weryfikację uzyskania zakładanych efektów kształcenia. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest, zdaniem studentów, przejrzysty oraz zapewnia wiarygodność wyników, a także ich otrzymywanie we właściwym czasie.

4. Zalecenia

- W wielu sylabusach należy skonkretyzować opis metod kształcenia, form pracy własnej i metod weryfikacji efektów. W niektórych sformułować efekty dla przedmiotu, bo obecnie w tej roli występują kierunkowe.

W treściach przedmiotu podstawy zarządzania należy uwzględnić kompleksowo ujęte podstawy; przedmiot ten należy umieścić w planie przed przedmiotem nauka o organizacji, a występujące w nim obecnie elementy specjalistyczne, jako cenne, wyodrębnić do innego przedmiotu

- Przedmiot podstawy zarządzania w jego treściach poświęcić kompleksowo ujętym podstawom i umieścić w planie przed nauką o organizacji, a występujące w nim obecnie elementy specjalistyczne, jako cenne, wyodrębnić do innego przedmiotu.

-Jednostka powinna rozszerzyć ofertę nauczanych języków obcych.

-Jednostka powinna wypracować stałe porozumienia o praktykach z lokalnymi przedsiębiorstwami.

-Uczelnia powinna dołożyć starań w celu zapewnienia większej liczby miejsc odbywania praktyk umożliwiających studentom zdobywanie umiejętności zgodnych z opisem profilu absolwenta – wskazane jest większe włączenie pracodawców w aktywne przygotowanie programów praktyk, szczególnie na poziomie specjalnościowym

-Należy wypracować bardziej efektywną i obiektywną metodę dokumentacji, weryfikacji i zaliczania praktyk. Zalecane jest też zwiększenie udziału pracodawców – organizatorów praktyk w proces oceniania osiągnięcia przez studentów poszczególnych efektów kształcenia na praktykach

-należy rozważyć wprowadzenie do programu praktyk elementu zadania problemowego – takim zadaniem mogłoby być np. wypracowanie rozwiązania konkretnego problemu dotyczącego działalności podmiotu, w którym odbywają się praktyki, udokumentowane w postaci raportu, opracowania, prezentacji.

- Dla przedmiotów, którym przypisano zajęcia praktyczne sugerowane jest wprowadzenie zintegrowanej oceny, która będzie się składała z np. z ocen cząstkowych, których waga procentowa będzie odpowiednia dla wymiaru czasu przyporządkowanego dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, przypisanych do danej formy zajęć

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy, który zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu praktycznym, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. *

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia związane z praktycznym

przygotowaniem zawodowym, w tym zajęcia warsztatowe, są prowadzone na ocenianym kierunku przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie. *

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1

Szkoła przedstawiła do minimum kadrowego 10 osób, w tym 3 samodzielnych nauczycieli akademickich i 7 doktorów. Analiza dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego, formy zatrudnienia, obciążenia dydaktycznego i złożonych oświadczeń pozwala stwierdzić, iż wszystkie osoby wskazane przez Szkołę spełniają wymagania merytoryczne jak i formalne określone przepisami prawa. Zespół oceniający do minimum kadrowego zaliczył wszystkie proponowane przez Uczelnię osoby.

Wszyscy wskazani do minimum kadrowego pracownicy posiadają stopnie naukowe i dorobek naukowy w dziedzinie nauk ekonomicznych. W grupie pracowników samodzielnych dwie osoby posiadają dorobek naukowy w dyscyplinie ekonomia, jedna w dyscyplinie nauki o zarządzaniu. W grupie 7 pracowników ze stopniem doktora nauk ekonomicznych 6 posiada dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, jedna w dyscyplinie finanse. Zatem dorobek naukowy osób zaliczonych do minimum kadrowego mieści się we wskazanych przez uczelnię dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia kierunku zarządzanie.

Warto też podkreślić, że w grupie 7 zaliczonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich ze stopniem doktora, 5 posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. Doświadczenie to zdobyli pracując na stanowiskach dyrektorów, specjalistów w Centrum Promocji Biznesu, specjalisty ds. marketingu, audytora systemów zarządzania, przewodniczącego Rady Nadzorczej Spółki, inspektora w organie podatkowym. Kwalifikacje nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego dla studiów I stopnia na kierunku zarządzanie o profilu praktycznym spełniają wymagania zawarte w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenie studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Relacja liczby nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego do liczby studentów spełnia wymagania zawarte w wymienionym Rozporządzeniu i jest bardzo korzystna dla procesu kształcenia. Na jednego nauczyciela akademickiego przypada 22 studentów.

Minimum kadrowe dla studentów I stopnia na kierunku zarządzanie o profilu praktycznym jest spełnione zarówno w sensie formalnym, jak i merytorycznym.

2.2.

Oprócz pracowników zaliczonych do minimum kadrowego zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku prowadzi 10 doktorów oraz 25 magistrów. Wśród doktorów 50% stanowią posiadający stopnie naukowe w obszarze nauk społecznych dyscyplinach: prawo, nauki o polityce, socjologia, nauki o zarządzaniu; 50% reprezentuje obszar nauk technicznych dyscypliny automatyka, budownictwo, budowa i eksploatacja maszyn oraz obszar nauk ścisłych dyscyplinę matematyka.

Prowadzący zajęcia z tytułem zawodowym magistra to głównie ekonomiści pracujący obecnie na stanowiskach specjalistów, kierowników, księgowych, doradców klienta i in. w przedsiębiorstwach, instytucjach finansowych, urzędzie statystycznym, urzędzie pracy, agencji nieruchomości oraz lektorzy (6 osób) i instruktorzy WF.

Struktura kwalifikacji i doświadczenie zawodowe prowadzących zajęcia w pełni umożliwia osiągnięcie przypisanych do obszaru nauk społecznych efektów kształcenia na kierunku zarządzanie I stopnia o profilu praktycznym.

Obsada zajęć dydaktycznych odbywa się w oparciu o „Instytutową procedurę doboru

nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć dydaktycznych WSZJK-IP-2. Zgodnie z jej zapisami kierownik Zakładu odpowiada za wyznaczenie koordynatora modułu/przedmiotu i po zasięgnięciu jego opinii przydzielenie do danego przedmiotu nauczyciela/li akademickiego/ich prowadzącego lub współprowadzących modułu/przedmiot oraz za weryfikację jakości realizacji zajęć podczas hospitacji i na podstawie ankiety studenckiej.

Przegląd obsady zajęć dydaktycznych pracowników zaliczonych do minimum kadrowego pozwolił stwierdzić, że pracownicy samodzielnie prowadzą wykłady, ćwiczenia, seminaria z 2-3 przedmiotów w wymiarze 310-355 godzin. Zróznicowanie obciążeń dydaktycznych pracowników ze stopniem doktora jest znacznie większe. Większość prowadzi zajęcia z 2-3 przedmiotów w wymiarze 75- 257 godzin, ale występują dwa przypadki powierzenia pracownikom zajęć z 6 oraz 10 różnych przedmiotów w wymiarze 447 i 460 godzin.

W grupie pozostałych prowadzących zajęcia występują przypadki prowadzenia wykładów przez magistrów z następujących przedmiotów: Rachunkowość zarządcza, Historia gospodarcza, Matematyka, Statystyka opisowa, Technika pracy biurowej, Ubezpieczenia, Bankowość, Zachowania organizacyjne oraz ćwiczeń z 6-10 różnych przedmiotów. Np. jeden z magistrów prowadzi ćwiczenia z przedmiotów: Mikroekonomia, Makroekonomia, Gospodarka finansowa, Rachunkowość finansowa, Geografia gospodarcza, Księgowość i komputerowe wspomaganie rachunkowości, Prognozowanie i symulacja, Finanse przedsiębiorstw, Statystyka i demografia w badaniach społecznych. Są to nieprawidłowości, które częściowo tylko tłumaczy powierzenie tych zajęć osobom posiadającym doświadczenie zawodowe.

Przeprowadzone podczas wizytacji hospitacje zajęć potwierdziły dobry poziom merytoryczny prowadzących zajęcia i ich umiejętności dydaktyczne.

Szkoła posiada platformę edukacyjną e-student do wspomaganie prowadzenia zajęć dydaktycznych na odległość. Każdy wykładowca realizujący zajęcia z jej wykorzystaniem odbył ukończony certyfikatem kurs, poznał standardy tworzenia i prowadzenia zajęć online, ma dostęp do instrukcji użytkownika platformy oraz zapewnione wsparcie. Jak dotąd jest to uzupełniająca forma kształcenia studentów kierunku zarządzanie.

2.3

Głównym celem polityki kadrowej Instytutu jest spełnienie wymagań minimum kadrowego, zapewnienie prawidłowej obsady zajęć warsztatowych i zakładanych w ramach poszczególnych przedmiotów efektów kształcenia oraz uruchomienie instrumentów wpierających rozwój pracowników.

Dla 17 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku Szkoła stanowi podstawowe miejsce pracy, w tym dla 6 stanowiących minimum kadrowe. Dla pozostałych jest dodatkowym miejscem pracy w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy.

O nawiązaniu lub rozwiązaniu stosunku pracy z nauczycielami decyduje Rektor na wniosek Dziekana lub z własnej inicjatywy po zasięgnięciu opinii Dziekana.

Główne instrumenty polityki kadrowej wspierające rozwój kadry tj. finansowanie przewodów, publikacji, udziału w konferencjach krajowych i zagranicznych, udziału w szkoleniach, organizowanie staży krajowych i zagranicznych adresowane są do pracowników, dla których Szkoła stanowi podstawowe miejsce pracy.

W latach 2012-2016 dwie osoby zaliczane do minimum uzyskały stopień doktora. Polityka kadrowa uwzględnia proces umiędzynarodowienia kadry umożliwiając kontakty międzynarodowe, w ramach których 6 pracowników korzystało z wyjazdów zagranicznych programu Erasmus+, dwóch prowadziło zajęcia dydaktyczne za granicą. Pracownicy wyjeżdżali też do instytucji partnerskich, z którymi łączą Szkołę umowy bilateralne.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami pracownicy podlegają okresowej ocenie. W Uchwale Senatu PWSZ nr 48 z dnia 16 grudnia 2014 r. ustalono, że ocenie podlega:

- działalność dydaktyczna i wychowawcza (max 45 pkt),
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych i działalność naukowa (max 35 pkt),
- aktywność w pracach organizacyjnych uczelni (max 50 pkt).

Przeprowadzając ocenę Komisja Instytutowa wystawia jedną z dwóch ocen: pozytywną (31-100 pkt) lub negatywną (0-30 pkt.)

Ponadto Szkoła prowadzi hospitację zajęć pracowników oraz ankietyzację służącą wyrażaniu

przez studentów opinii i ocen odnośnie do kwalifikacji dydaktycznych poszczególnych nauczycieli akademickich.

3. Uzasadnienie

Zespół Oceniający PKA uznaje, że minimum kadrowe dla kierunku zarządzanie prowadzonego na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym jest spełnione. Wszystkie zgłoszone i zaliczone do minimum kadrowego osoby – 3 samodzielnych nauczycieli akademickich i 7 doktorów – spełniają wymagania określone przepisami prawa. Posiadają też dorobek naukowy oraz doświadczenie zawodowe adekwatne do zakładanych efektów kształcenia na I stopniu studiów kierunku zarządzanie o profilu praktycznym. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. Obsada zajęć wymaga doskonalenia zgodnie z uwagami ZO.

Polityka kadrowa motywuje pracowników do podnoszenia kwalifikacji i sprzyja internacjonalizacji kadry.

4. Zalecenia

1. Należy dążyć do zwiększenia liczby samodzielnych pracowników naukowych.
2. Należy wyeliminować wskazane w raporcie nieprawidłowości w obsadzie zajęć dydaktycznych (wykłady prowadzone przez magistrów, zbyt duża liczba przedmiotów prowadzonych przez jedną osobę, zbyt duża realizowana przez niektórych nauczycieli liczba godzin).

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia.

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także w celu pozyskiwania kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. *

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1.

Współpraca jednostki prowadzącej kierunek zarządzanie - studia I stopnia o profilu praktycznym z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest realizowana w kilku podstawowych formach:

- Prowadzenie zajęć przez praktyków, którzy są jednocześnie przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego
- współpraca z Radą Konsultacyjnej Zakładu Zarządzania, składającą się z przedstawicieli 9 dużych pracodawców z regionu, jako organem doradczo/konsultacyjnym, którego celem jest wspomaganie upracticzniania procesu kształcenia i dostosowywania tego procesu do wymagań ewoluującego rynku pracy, w tym w zakresie osiągniętych efektów kształcenia
- Umożliwienie przedstawicielom pracodawców uczestniczenia w charakterze obserwatorów w egzaminach dyplomowych
- Podpisywanie umów z pracodawcami w zakresie zatrudniania najlepszego absolwenta z każdego roku (podpisano 5 umów tego typu, z których 3 potwierdzono już jako faktycznie realizowane wg stanu do dnia wizytacji)
- Podpisywanie umów dotyczących stałej współpracy w zakresie zapewnienia przez pracodawcę miejsca organizacji praktyk studenckich
- Podpisywanie porozumień z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego dotyczących współpracy w wielu dziedzinach (np. z Podkarpacką Izbą Gospodarczą, Podkarpacką

Wojewódzką Komendą Ochotniczych Hufców Pracy) lub w zakresie nauki stosowania przez studentów rozwiązań specjalistycznych (umowa z Asseco Business Solutions S.A., Centrum Prawa Bankowego)

- Współpraca poprzez Biuro Karier –
- Przygotowanie programu studiów 26+ - oferta studiów stacjonarnych dla osób pracujących
- Współpraca partnerska ze szkołami podstawowymi i ponadgimnazjalnymi z regionu
- Niesformalizowane formy współpracy

Ogół działań podejmowanych przez jednostkę prowadzącą oceniany kierunek na rzecz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, należy ocenić dobrze. Dostrzegalne są konkretne i wymierne starania na wielu poziomach, aby ta współpraca była dla wszystkich interesariuszy – uczelni, Instytutu, Zakładu, podmiotów zewnętrznych i, co istotne studentów, korzystna. Przykładem takich działań jest podpisywanie umów dotyczących zatrudniania przez pracodawców najlepszych absolwentów z danego roku (jeden absolwent z danego roku do jednego z pracodawców). Tego typu działania stanowią dobrą praktykę – z jednej strony taka forma wpływa motywująco na studentów i zwiększa atrakcyjność podejmowania studiów na wizytowanym kierunku, z drugiej strony wpływa pozytywnie na integrację jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Należałoby podejmować wysiłki na rzecz doskonalenia tej formy współpracy – być może warte rozważenia byłoby uzupełnienie zatrudnienia dla najlepszego absolwenta poprzez zapewnienie miejsca odbywania płatnego stażu lub płatnych praktyk dla większej grupy studentów, wyróżniających się dobrymi wynikami. Uczelnia uwzględnia udział przedstawicieli pracodawców w określaniu i weryfikacji efektów kształcenia. Pracodawcy brali aktywny udział w określaniu kierunkowych efektów kształcenia w momencie powoływania kierunku zarządzanie. Opiekunowie praktyk zawodowych z ramienia organizacji, w której odbywa się praktyka zawodowa studentów biorą udział w weryfikacji, a następnie ocenie osiągania efektów kształcenia założonych dla praktyk. Procedura dyplomowania przewiduje m. in. udział recenzenta pomocniczego, będącego praktykiem zatrudnionym poza uczelnią, a posiadającego znaczące osiągnięcia zawodowe. Uczelnia pozyskuje licznych pracodawców do realizacji procesu kształcenia, a w szczególności do obsady zajęć o charakterze praktycznym.

Dla profilu praktycznego niezwykle ważne jest spojrzenie na treści programowe i metody ich przekazywania z perspektywy najnowszej praktyki zawodowej, społecznej i gospodarczej. Jednostka podjęła działania w tym kierunku – za takie należy uznać Powołanie Rady Konsultacyjnej Zakładu Zarządzania. Natomiast brak jest bezpośredniego włączenia pracodawców do procesu wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia - WSZJK – stosowna uchwała o zasadach działania systemu nie uwzględnia udziału przedstawicieli pracodawców, ani w składzie uczelnianych, ani instytutowych komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia. Według Raportu samooceny efektem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym miało być między innymi stworzenie bazy kilkuset potencjalnych miejsc dla odbywania praktyk. Na podstawie spotkań przedstawicieli PKA z Biurem Karier, przedstawicielami studentów, Opiekunem Praktyk Studenckich oraz przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego ustalono, że większość studentów musi samodzielnie szukać miejsca odbywania praktyk, a liczba umów z pracodawcami o stałej współpracy w tym zakresie ogranicza się do zaledwie kilku.

Na potrzebę podejścia systemowego należy wskazać również w wypadku umów o współpracy w zakresie nauczania z wykorzystaniem specjalistycznych narzędzi – np. umowa Asseco Business Solutions. Taka umowa jest przykładem dobrej praktyki, ponieważ zapewnia studentom dostęp do biznesowych aplikacji komputerowych, które z dużym prawdopodobieństwem spotkają w miejscu pracy zawodowej. Niemniej jednak potencjał pracodawcy, z którym podpisano umowę jest tak duży że wskazane byłoby, włączenie partnera do tworzenia treści programowych w ramach poszczególnych modułów na kierunku lub nawet utworzenie całego modułu (np. zarządzanie w IT i informatyczne wspomaganie procesów biznesowych). Pozytywnie należy ocenić przygotowanie studiów w systemie 26+, czyli odbywających się w trybie stacjonarnym (zajęcia popołudniowe i w weekendy), dopasowanym do potrzeb i możliwości osób, które już podjęły pracę zawodową, ale chcą uzupełnić swoje wykształcenie, aby lepiej funkcjonować na rynku pracy. Ta inicjatywa to kolejny przykład dobrej praktyki, wychodzącej naprzeciw potrzebom studentów i pracodawców.

Należy wysoko ocenić nieformalny aspekt współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym – zarówno liczny udział praktyków spoza uczelni w kadrze dydaktycznej, jak i dobre relacje

interpersonalne z przedstawicielami instytucji samorządu terytorialnego, oświaty, kultury oraz pracodawców. Wielu przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego obecnych na spotkaniu z zespołem wizytującym jest absolwentami, byłymi pracownikami lub aktualnymi współpracownikami PWSZ w Krośnie, którzy wspierają uczelnię na różne sposoby. Świadczy to o tym, że uczelnia ma bardzo duże znaczenie środowiskotwórcze dla swojego miasta i regionu. Wskazane jest, aby ten nieformalny potencjał wykorzystać i wzmocnić, właśnie przez rozwiązania systemowe,

3.2- Jednostka nie prowadzi studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych

3. Uzasadnienie

Jednostka współpracuje z otoczeniem gospodarczymi społecznym, w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także w celu pozyskiwania kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. Szczególnym przykładem reagowania na potrzeby środowiska lokalnego jest oferta studiów w systemie 26+, czyli odbywających się w trybie stacjonarnym (zajęcia popołudniowe i w weekendy), dopasowanym do potrzeb i możliwości osób, które już podjęły pracę zawodową, ale chcą uzupełnić swoje wykształcenie, aby lepiej funkcjonować na rynku pracy.

4. Zalecenia

Należy rozwijać formy współpracy związane z weryfikacją efektów kształcenia oraz podjąć starania o zorganizowanie dla studentów staży zawodowych

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, w tym do liczby studentów. Jednostka zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do zawodu, umożliwiającą uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej z ocenianym kierunkiem studiów oraz dostęp studentów do laboratoriów w celu wykonywania prac wynikających z programu studiów. *

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. *

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Baza dydaktyczna PWSZ mieści się w kilku budynkach, w których łączna powierzchnia wykorzystywana do celów dydaktycznych przekracza 10 tys. m².

Zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku zarządzanie prowadzone są głównie w kompleksie budynków zlokalizowanych przy ul. S. Wyspiańskiego 20 o powierzchni użytkowej 3995,18 m², w tym powierzchni dydaktycznej 3445,30 m². W budynkach tych znajduje się:

- 1 duża sala wykładowa - 128 miejsc,
- 2 sale wykładowe – 30 i 82 miejsc,
- 2 sale do ćwiczeń audytoryjnych 40 i 56 miejsc
- 1 salach do ćwiczeń warsztatowych – 40 osób,
- 3 pracownie komputerowe – 20 i 25 miejsc.

- Pracownia praktyki przedsiębiorczości – 32 miejsc.

Wszystkie sale wykładowe są wyposażone w nowoczesny sprzęt audiowizualny, projektory multimedialne, ekrany, komputery z dostępem do Internetu. Zajęcia z technologii informacyjnej odbywają się w nowoczesnych pracowniach komputerowych. Są to:

- komputerowa pracownia informatycznych systemów zarządzania posiadająca 20 miejsc, wyposażona w tablicę multimedialną oraz następujące programy komputerowe: Pakiet Asseco WAPRO, oprogramowanie w pakiecie: WF-Aukcję, WF-bEST, WF-CRM, WF-FaKir, WF-Faktura, WF-GANG, WF-Mag, WF-Mag Mobile 2, Statistica, Comarch ERP Optima, Pakiet InsERT GT (Gestor GT, Gratyfikant GT, Kasiarz GT, mikoGratyfikant GT, Rachmistrz GT, Subiekt GT) pakiet biurowy Microsoft Office, OpenProjekt,
- pracownia komputerowa z 25 stanowiskami komputerowymi, projektorem multimedialnym, wyposażona w pakiet biurowy Microsoft Office,
- sala komputerowa z 20 stanowiskami komputerowymi i projektorem, wyposażona w pakiet biurowy Microsoft Office,

Zajęcia praktyczne prowadzone są w Pracowni praktyki przedsiębiorczości. Znajdują się w niej trzy praktyczne stanowiska pracy, tj. obsługi klienta, prezentacji publicznych i symulacji narad/negocjacji oraz twórczego rozwiązywania problemów. Pracownia wyposażona jest w pakiet biurowy Microsoft Office, a także w Pakiet Asseco WAPRO, oprogramowanie w pakiecie: WF-Aukcję, WF-bEST, WF-CRM, WF-FaKir, WF-Faktura, WF-GANG, WF-KaPeR, WF-Mag, WF-Mag Mobile 2. Pracownia pozwala na różnorodne konfiguracje symulacji funkcjonowania przedsiębiorstwa, instytucji lub urzędu. Wyposażenie sali pozwala nauczycielom prowadzącym zajęcia na kształtowanie umiejętności studentów z obszaru organizacji pracy biurowej, poprawnego pisania pism, archiwizacji dokumentów, organizacji spotkań służbowych, prowadzenia negocjacji i rozmów z klientem, działania biura zamówień towarów, działu sprzedaży i innych.

Lektoraty z języka obcego odbywają się w budynku przy ul. Rynek 5 w pracowniach z pełnym wyposażeniem multimedialnym. Zajęcia z WF prowadzone są w obiektach sportowych uczelni przy ul. Wyspiańskiego 20. Studenci mają do dyspozycji halę sportową z zapleczem dla 120 osób, sale do zajęć ruchowych, aerobiku, zajęć tanecznych, siłowni, salę do zajęć z gimnastyki sportowej (20 miejsc). Ponadto zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku zarządzania mogą odbywać się przy ul. Kazimierza Wielkiego 6B w sali wykładowej na 100 miejsc oraz Laboratorium komputerowym. W Laboratorium znajdują się 22 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, z oprogramowaniem standardowym: Windows XP, pakiet Office 2003, oprogramowaniem specjalistycznym: AutoCAD 2012, ArchiCad, Arcon, Rama 2d/3d, KONSTRUKTOR, PlaTo, Ceninwest, Norma PRO, Rodos. Hospitacja wybranych zajęć wykazała, że kadra dydaktyczna potrafi dobrze wykorzystywać bazę dydaktyczną. Studenci są w miarę dobrze poinformowani o wszystkich możliwościach dostępu do bazy dydaktycznej i korzystają z tych możliwości.

Na podstawie wizji lokalnej, spotkania zespołu wizytującego z przedstawicielami studentów, rozmów przeprowadzonych z przedstawicielami Biura Karier i pracownikami dydaktycznymi, a także na podstawie hospitacji wybranych zajęć można uznać, że baza dydaktyczna udostępniana studentom wizytowanego kierunku w pełni zaspokoja potrzeby, umożliwia właściwą realizację treści programowych i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia szczególnie umiejętności praktycznych. Baza dydaktyczna, zdaniem studentów, jest dostosowana do przeprowadzanych form zajęć oraz dostosowania do liczebności grup zajęciowych i zasługuje na bardzo wysoką ocenę. W budynkach dydaktycznych dostępny jest Internet bezprzewodowy. Infrastruktura uwzględnia specyfikę wizytowanego kierunku, zwłaszcza poprzez zapewnienie sali zajęciowej przystosowanej do symulacji stanowiska obsługi klienta, wystąpień publicznych oraz sali narad/negocjacji. Wykorzystywane przez wizytowany kierunek sale są, zdaniem studentów, dobrze wyposażone oraz zapewniają możliwość wykorzystania środków multimedialnych. Jedną z charakterystycznych sal jest również sala wideokonferencyjna umożliwiająca wspólne zajęcia grup z różnych części świata w czasie rzeczywistym. Uczelnia zapewnia kształcenie w oparciu o programy i technologie, które zdaniem studentów będą wykorzystywane w ich pracy zawodowej. Studenci wysoce pozytywnie wypowiedzieli się o dostępie do w/w programów oraz o ich bogatej palecie.

4.2.

Biblioteka Główna PWSZ zlokalizowana jest przy ul. Rynek 1. Zbiór biblioteczny liczy ponad 69 tys.

woluminów i 5 tys. zbiorów specjalistycznych. Księgozbiór przeznaczony dla studentów kierunku zarządzanie liczy około 2,5 tys. woluminów literatury w tym podstawowej i uzupełniającej zalecanej studentom w sylabusach oraz publikacji przydatnych do pisania prac etapowych i dyplomowych i podręczników do nauki języków obcych.

W stałej prenumeracie Biblioteki znajdują się wszystkie ważne dla studentów kierunku zarządzanie czasopisma m.in.: Controlling i Rachunkowość Zarządcza, Ekonomia i Organizacja Przedsiębiorstw, Finanse Publiczne, Marketing w Praktyce, Organizacja i Kierowanie, Personel i Zarządzanie, Problemy Zarządzania, Przegląd Organizacji, Zarządzanie Zasobami Ludzkimi: Human Resources Management, Bloomberg Businessweek Polska, Problemy Jakości. Dostępne są także dzienniki oraz tygodnik regionalny.

W wypożyczalni oraz w Czytelni Głównej do dyspozycji studentów znajduje się 60 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu i baz danych Wirtualnej Biblioteki Nauki. Szkoła posiada dostęp do zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki od 2010 r. Wszystkie zasoby WBN oferowane w ramach posiadanej licencji są dostępne nie tylko z komputerów bibliotecznych, ale ze wszystkich komputerów w sieci uczelnianej. Ponadto biblioteka oferuje czasowy dostęp do kilku baz danych, zwykle dwa razy w roku.

Dodatkowo studenci kierunku zarządzanie mogą korzystać z Czytelni Instytutowej zlokalizowanej przy ul. Wyspiańskiego 20. Wdrożony system RFID pozwala studentom na samodzielne wypożyczanie i zwrot książek. Biblioteka jest czynna sześć dni w tygodniu od 8-20.

Pracownicy i studenci mogą także korzystać z księgozbiorów Biblioteki Pedagogicznej i Krośnieńskiej Bibliotek Publicznej, z którymi Biblioteka ma podpisane stosowne porozumienia oraz z Wypożyczalni Międzybibliotecznej, która realizuje zamówienia na książki niedostępne w bibliotekach krośnieńskich.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci przychylnie wypowiadali się o bibliotece, jej dostępności czasowej oraz zasobach. Zarówno studenci studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych mają zagwarantowany dostęp do biblioteki od godziny 8:00 do 20:00 przez sześć dni w tygodniu. Zasoby biblioteczne są uzupełniane o literaturę z kart przedmiotów na prośbę prowadzących. Studenci nie zauważyli problemów z dostępnością literatury. Księgozbiór jest ujęty w systemie Libra 2000 oraz dostępny przez Internet. Czytelnia jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, zarówno w kontekście architektonicznym, jak i w odpowiedzi na konieczność zapewnienia odpowiedniego sprzętu – np. klawiatury dla osób jednoręcznych, czy urządzeń powiększających obraz. Biblioteka gwarantuje również przystępny system samoobsługowych wypożyczeń. Czytelnia gwarantuje dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz czasopism o tematyce związanej z wizytowanym kierunkiem

4.3.

Uczelnia posiada platformę edukacyjną E-student – Portal Wirtualnej Edukacji, na której zamieszczone są materiały edukacyjne (tekstowe i multimedialne) 71 kursów dostępnych dla studentów jako wspierająca forma prowadzonych zajęć dydaktycznych. Każdy rocznik studentów ma założoną pocztę internetową, co ułatwia kontakty studentów z nauczycielami oraz pomiędzy studentami. W latach 2009-2012 w ramach projektu „Kurs na gospodarkę – Program rozwoju PWSZ w Krośnie” (PO Kapitał Ludzki) 60 pracowników dydaktycznych PWSZ w Krośnie uczestniczyło w kursach z zakresu prowadzenia zajęć w systemie e-learningu.

Platforma e-learningowa E-student jest szczególnie ceniona przez studentów, jako element oferty dydaktycznej Uczelni. Studenci wskazywali na jej wysoką przydatność oraz rzeczywisty charakter wsparcia w samodzielnym zdobywaniu, poszerzaniu i utrwalaniu wiedzy. Zasoby na platformie są regularnie uzupełniane oraz zawierają aktualne i przydatne treści dla każdego z modułów kształcenia.

3. Uzasadnienie

Baza dydaktyczna PWSZ znajduje się w wyremontowanych, czystych zapewniających komfortowe warunki studiowania budynkach. Sale dydaktyczne są wyposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny ułatwiający studentom przyswajanie wiedzy. Biblioteka i czytelnie zapewniają studentom dostęp do bogatego księgozbioru w tym do obowiązkowej i zalecanej w sylabusach literatury oraz baz elektronicznych Wirtualnej Biblioteki Nauki. Uczelniana biblioteka jest utrzymana w nowoczesnych standardach i oferuje wiele ułatwień – również dla osób z różnymi

niepełnosprawnościami. Pracownie wyposażone w sprzęt i odpowiednie oprogramowanie dają możliwość prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem studentów do zawodu, nabycia przez nich umiejętności korzystania z technologii IT w przedsiębiorstwach oraz znajomości języków obcych. W budynkach Szkoły i salach są urządzenia przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (podjazdy, windy, toalety, specjalistyczne komputery)

Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym baza dydaktyczna w opinii studentów zostały dostosowane do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do zawodu i zasługuje na szczególne wyróżnienie. Jednostka umożliwia dostęp do platformy edukacyjnej E-student, umożliwiającej udostępnianie materiałów edukacyjnych oraz wspierającej w procesie samodzielnego uczenia się. W ramach platformy istnieje możliwość komunikacji z prowadzącymi zajęcia oraz pomiędzy studentami.

4. Zalecenia

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach. *

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku. *

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1

Pomoc dydaktyczna i materialna Uczelni w procesie uczenia się, zdaniem studentów, w pełni odpowiada na ich oczekiwania i potrzeby. Nauczyciele akademicy chętnie służą im wsparciem – zarówno bezpośrednio podczas konsultacji, jak i za pośrednictwem korespondencji mailowej oraz kontaktów telefonicznych. Szczególnym wsparciem dla studentów są materiały dydaktyczne, które prowadzący zamieszczają na platformie E-student. Studenci są motywowani do osiągnięcia wysokich wyników w nauce nie tylko poprzez stypendium rektora dla najlepszych studentów, ale również przez porozumienie Uczelni z lokalnymi firmami, dzięki któremu kilku najlepszych absolwentów ma gwarancję rocznego zatrudnienia. Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili opiekę sprawowaną przez opiekuna roku oraz możliwość zgłaszania mu wszelkich uwag i wniosków dotyczących studiów, które porusza on w ich imieniu z władzami Uczelni. W podobnym tonie wypowiadali się aktywni działacze Samorządu Studenckiego ceniący dobry kontakt z Władzami. W Jednostce działają dwa koła naukowe, które cieszą się adekwatnym do potrzeb wsparciem naukowym i finansowym. Działalność w kołach tworzy dla studentów możliwości wystąpienia na konferencjach oraz publikowania artykułów naukowych.

Studenci są zadowoleni z funkcjonowania systemu pomocy materialnej. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż wnioski są rozpatrywane bardzo szybko, bo już do końca października. Zasady przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów zapewniają równe szanse wszystkim studentom.

Punktowana jest zarówno średnia ocen z ostatniego roku akademickiego, jak i rozmaite osiągnięcia sportowe, naukowe i artystyczne. Informacja o przydzielanych punktach za osiągnięcia, podobnie jak regulamin przyznawania świadczeń pomocy materialnej, nie jest dostępny na stronie internetowej Uczelni. Studenci nie zgłaszali zastrzeżeń co do obiektywizmu przyznawania stypendiów.

System pobierania opłat od studentów na wizytowanej Uczelni określa każdorazowo umowa zawierana ze studentem oraz Regulamin opłat. Uczelnia nie pobiera od studentów opłat wymienionych w katalogu opłat zakazanych przez ustawę oraz dodatkowych opłat o charakterze administracyjnym. Zasady i formy ponoszenia płatności zostały uregulowane w sposób przejrzysty

5.2

Jednostka zapewnia program wymiany zagranicznej Erasmus+, w którym uczestniczy część studentów studiów stacjonarnych wizytowanego kierunku. W poprzednim roku akademickim na wymianę wyjechało 7 studentów, natomiast Uczelnia gościła 6 studentów z zagranicy. Zainteresowani udziałem w wymianie zagranicznej mogą bez trudu uzyskać informacje, odwiedzając Biuro ds. współpracy międzynarodowej oraz stronę internetową Uczelni. Uczelnia zapewnia odpowiednią organizację wymiany oraz pomaga pokonywać bariery związane z zaliczaniem semestru, w którym odbywała się wymiana. Studenci pozytywnie ocenili organizację wymian oraz wsparcie przed i po jej odbyciu. Studenci nie biorą udziału w innych niż Erasmus+ projektach i programach międzynarodowych

5.3

Za wsparcie studentów w zakresie kontaktów z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy odpowiadają szczególnie dwie jednostki organizacyjne:

- Zakład Zarządzania, który odpowiada m. in. za wsparcie w zakresie realizacji praktyk studenckich, angażowania studentów przy organizacji i prowadzeniu przedsięwzięć edukacyjnych, badań naukowych (m.in. podczas przygotowywania prac dyplomowych, publikacji artykułów), uczestniczenia w konferencjach naukowych oraz łączeniu pracy ze studium (IPS).
- Biuro Karier, które realizuje wsparcie w następującym zakresie:
 - Organizacja cyklicznych targów pracy (co roku, w marcu) – we współpracy z OHP i Powiatowym Urzędem Pracy
 - Publikacja ofert pracy dla studentów i absolwentów (plakaty, profil FB, strona internetowa)
 - Udostępnianie analiz rynku pracy otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy
 - Organizacja okazjonalnych kilkugodzinnych szkoleń dotyczących podejmowania pracy w różnych zawodach oraz rozpoczynania własnej działalności gospodarczej
 - Organizacja spotkań z pracodawcami (inicjowanych przez pracodawców)
 - Monitoring losu absolwentów

W niedalekiej przyszłości Biuro będzie też świadczyć wsparcie w postaci profesjonalnego doradztwa zawodowego – aktualnie pracownica kierująca Biurem kończy studia podyplomowe w tym zakresie, na które została skierowana przez uczelnię

Oprócz tego pewne formy wsparcia są zapewniane również przez:

- Akademiczne Centrum Wsparcia – głównie wsparcie psychologiczne, w sytuacjach kryzysowych, także dotyczących stresu związanego z podjęciem kariery zawodowej
- Dział Rozwoju i Promocji Uczelni – okazjonalne wsparcie polegające m. in. na rekrutacji studentów do projektów o zasięgu międzyuczelnianym, międzyinstytucjonalnym lub międzynarodowych, w których bierze udział uczelnia – np. „Program praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych” w ramach POWER, współfinansowanego ze środków EFS

Biuro Karier podejmuje szereg działań wspierających studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wśród tych działań jest m. in. organizacja Targów Pracy, spotkań z przedstawicielami firm i rozmaite szkolenia. W Biurze Karier można również znaleźć wsparcie osoby doświadczonej w tematyce doradztwa zawodowego. Szczególne, pozytywne zainteresowanie zespołu oceniającego wzbudziła planowana umowa między Uczelnią, a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, na bazie której studenci mieliby odbywać praktyki i szkolenia w ZUS,

które docelowo mogłyby prowadzić do zatrudnienia w powstającym w niedługim czasie centrum infolinii. Mimo rozwiniętego systemu przekazywania informacji, uwzględniającego stronę internetową, fanpage na portalu Facebook, plakaty, kontakt mailowy oraz za pośrednictwem pracowników Jednostki, studenci nie są świadomi oferty Biura Karier. Zostało to potwierdzone na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA, w trakcie którego studenci wykazali się niewiedzą dotyczącą istnienia i funkcjonowania Biura. Należy jednak pamiętać, że w spotkaniu uczestniczyły osoby przeważnie posiadające stałe zatrudnienie, studiujące w trybie niestacjonarnym. Dodatkowo, Uczelnia angażuje studentów również w lokalne projekty kulturalne, np. w organizację festiwalu „Karpackie Klimaty”. Nie bez znaczenia pozostaje wsparcie władz Uczelni dla działalności projektowej kół naukowych oraz samorządu studenckiego

Zakres oferowanych form wsparcia dostępnych dla studentów jest różnorodny i kompleksowy ale należy jednocześnie wskazać obszary wymagające bardziej intensywnych działań. Za programem zatrudniających najlepszych absolwentów nie idzie dodatkowe wsparcie pomagające przygotować się do podjęcia pracy u pracodawców, z którymi została podpisana umowa (np. dodatkowe szkolenia przygotowawcze, cykl spotkań przygotowawczych z pracodawcą, doradztwo zawodowe itp.),

Wspólną cechą dla wszystkich form zajęć jest nienajlepsza ich promocja wśród studentów, co wpływa na ograniczenie dostępności wsparcia dla studentów. Podobnie ma się rzecz z brakiem koordynacji wielu działań realizowanych przez poszczególne jednostki – np. program płatnych praktyk w ramach projektu EFS jest koordynowany przez Dział Rozwoju i Promocji Uczelni równoległe do standardowych działań Zakładu Zarządzania, przy czym Opiekun Praktyk Studenckich na wizytowanym kierunku nie był poinformowany o przystąpieniu uczelni do projektu, podobnie zresztą jak studenci kierunku, z którymi rozmawiali członkowie zespołu wizytującego – natomiast ogólne informacje o projekcie posiadała pracownica Biura Karier.

5.4

W Uczelni funkcjonuje Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, które reaguje na potrzeby niepełnosprawnych studentów w sposób dostosowany do ich indywidualnych potrzeb. Rozmowa z Kierownikiem Biura wykazała silne oraz wysoce indywidualne podejście Biura do każdego z potrzebujących wsparcia studentów. Biuro zapewnia wsparcie w postaci sprzętowej oraz dynamicznie reaguje na zgłaszane wnioski i sugestie. Uczelnia jest odpowiednio przygotowana do kształcenia osób z niepełnosprawnościami poprzez należyte przygotowanie warunków architektonicznych. Bardzo duże znaczenie dla włączania osób niepełnosprawnych w życie akademickie ma szerzenie świadomości o sytuacji takich osób, m.in. poprzez szkolenia dla nauczycieli akademickich. Z relacji Kierownika Biura wynika, iż sami prowadzący są świadomi trudności, jakie stoją przed osobami z niepełnosprawnością i często podejmują działania wspierające z własnej inicjatywy. Dużym atutem Uczelni jest niewątpliwie zapewnienie właściwych akcesoriów w bibliotece i czytelni tj. klawiatury dla osób jednoręcznych oraz urządzenia do powiększania obrazu. Uczelnia chętnie zatrudnia asystentów dla osób z niepełnosprawnościami, którzy często w praktyce są studentami z grup takich osób. W kilku przypadkach asystenci otrzymali przeszkolenie z języka migowego. Jednym z elementów wsparcia są również organizowane specjalne obozy dla osób z niepełnosprawnościami.

5.5

W opinii studentów obsługa administracyjna spełnia ich oczekiwania oraz kompetentnie i sprawnie rozwiązuje wszystkie ich sprawy. Studenci studiów niestacjonarnych mają zagwarantowany dostęp do sekretariatu Jednostki. Wyjątkowo pozytywne komentarze dotyczą terminowości przyznawania stypendiów socjalnych, które wypłacane są szybko. Dużą rolę w kontekście przekazywania informacji pełni opiekun roku, który jest w bieżącym kontakcie ze starostą roku. Wszystkie informacje natury administracyjnej docierają do studentów z odpowiednim wyprzedzeniem. Na stronie internetowej można znaleźć wszelkie istotne z punktu widzenia studentów akty prawne, za wyjątkiem Regulaminu przyznawania świadczeń pomocy materialnej.

3. Uzasadnienie

Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu studentów. Jednostka zapewnia dostępność nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia, a przede wszystkim w pozyskiwaniu umiejętności praktycznych –

również poza zorganizowanymi zajęciami. Jednostka wdrożyła system kształcenia na odległość jako formę wspierającą proces kształcenia, do którego zapewnia odpowiednie wsparcie metodyczne.

Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w międzynarodowym programie mobilności Erasmus+.

Jednostka oferuje wsparcie studentów ocenianego kierunku w kontaktach z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, współpracując z regionalnymi podmiotami.

Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną oraz pomoc materialną. Informacje związane z programem kształcenia są w sposób przystępny dostępne publicznie. Większość informacji związanych z procedurami toku studiów jest dostępna publicznie.

4. Zalecenia

-Na stronie internetowej Uczelni, w dziale pomocy materialnej, powinien znaleźć się odnośnik do Regulaminu przyznawania świadczeń pomocy materialnej oraz kryteriów przyznawania punktów do stypendium rektora dla najlepszych studentów.

-zaleca się :

szerzej promować program zatrudnienia najlepszych absolwentów,

-podjęcie działań wspierających przygotowanie studentów do podjęcia pracy u pracodawców, z którymi zostały podpisana umowa (np. dodatkowe szkolenia przygotowawcze, cykl spotkań przygotowawczych z pracodawcą, doradztwo zawodowe

-kontynuowanie zapoczątkowanego w roku akademickim 2015/2016 monitoringu losu absolwentów

organizowanie spotkań studentów z przedstawicielami Biura Karier

. zwiększenie aktywności działań Biura Karier na rzecz ułatwienia studentom i absolwentom wejścia na rynek pracy, organizacji staży absolwenckich, organizacji praktyk zawodowych

Poprawienie promocji poszczególnych form wsparcia

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu: *

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego

wynikach.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie posiada wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. W strukturze wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia została powołana Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (UKZJK), a na poziomie Instytutu została powołana Instytutowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (IKZJK). Skład obu Komisji został zatwierdzony Uchwałą nr 31/2012 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie z dnia 25 września 2012 r. w sprawie powołania uczelnianej i instytutowych komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia, kolejno zmienionej Uchwałą Nr 15/15 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie zmiany uchwały senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie nr 31/12 w sprawie powołania uczelnianej i instytutowych komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia. Określono cele systemu oraz zakres kompetencji poszczególnych osób i gremiów odpowiedzialnych za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Uczelniany w tym Wydziałowy system zapewnienia jakości kształcenia przewiduje okresowe przeglądy programów kształcenia i ich doskonalenie, aktualizację sylabusów, monitoring systemu weryfikacji osiągania efektów kształcenia oraz badanie losów absolwentów

6.1.1

Efekty kształcenia na kierunku „zarządzanie” są zatwierdzone Uchwałą nr 15/12 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie w dniu 23 marca 2012 r. w sprawie zatwierdzania efektów kształcenia dla kierunku. Do podmiotów – interesariuszy wewnętrznych, którzy dotychczas uczestniczyli w projektowaniu i modyfikacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów należą nauczyciele akademicy posiadający dorobek naukowy i doświadczenie praktyczne w zakresie ocenianego kierunku studiów. Interesariusze zewnętrzni są formalnie włączani w proces projektowania efektów kształcenia (§ 4 Uchwały nr 31/12 Senatu PWSZ w Krośnie w sprawie powołania uczelnianej i instytutowych komisji ds. jakości kształcenia) i mają realny wpływ na budowę oferty kształcenia. Na podstawie dokumentacji oraz spotkania z przedstawicielami otoczenia społeczno – gospodarczego wynika, że w trakcie spotkań interesariuszy zewnętrznych przedstawiane są różnego rodzaju propozycje, które mogą być wykorzystywane przez Władze Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Pigionia w Krośnie (PWSZ) podczas projektowania lub modyfikacji efektów kształcenia. Stwierdzono, iż przedstawiciele otoczenia społeczno – gospodarczego, biorą również udział w procesie dydaktycznym poprzez prowadzenie wykładów lub ćwiczeń. Dla potwierdzenia powyższego przedstawiciele Uczelni przedstawiły do wglądu Zespołowi Oceniającemu II Roczny Raport nt. potrzeb modyfikacji programu kształcenia na kierunku Zarządzanie pod kątem lokalnego i regionalnego rynku pracy. Celem jaki określono w tym dokumencie było określenie potrzeb modyfikacji programu kształcenia na kierunku Zarządzanie, pod kątem regionalnego i lokalnego rynku pracy. Ponadto powołana Rada Konsultacyjna Zakładu Zarządzania również wspomaga proces konsultacji efektów kształcenia oraz treści kształcenia. Pracodawcy mają zatem formalny i zarazem bezpośredni wpływ na proces projektowania efektów kształcenia.

Studenci nie uczestniczą w projektowaniu efektów kształcenia, niemniej Jednostka nie ogranicza im tej możliwości. Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA aktywni członkowie samorządu studenckiego poinformowali, iż nie uczestniczą w projektowaniu efektów kształcenia, niemniej mają możliwość zgłoszenia uwag, gdyby zaszła taka potrzeba. Jako przykład formułowania opinii dotyczących efektów kształcenia, przedstawiciele Samorządu poinformowali, iż zwrócili uwagę na brak szeregu kompetencji społecznych w ramach jednego z modułów. Spostrzeżenie spotkało się z aprobatą środowiska pracodawców i aktualnie pożądane efekty kształcenia są planowane do umieszczenia w programie kształcenia. Przedstawiciele Samorządu cenią współpracę z Władzami zaznaczając, że większość ich uwag związanych z programem studiów jest traktowana bardzo

poważnie i najczęściej wdrażana w program kształcenia. Formalnie za projektowanie i ewaluację efektów kształcenia odpowiedzialne są Uczelniana i Instytutowa Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, w których pracach studenci mają zagwarantowane prawo uczestnictwa. Samorząd Studencki przedstawił opinię dotyczącą programu kształcenia.

6.1.2

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia uwzględnia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, co reguluje Instytutowa procedura oceny osiągnięcia efektów kształcenia WSZJK-IP-1, jak również zarządzenie Rektora dotyczące oceny procesu dyplomowania, jak i oceny efektów osiąganych podczas praktyk zawodowych. W ramach monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia Uczelnia, w tym instytut Politechniczny, analizuje karty przedmiotów pod kątem ich kompletności, założeń i celów kształcenia, metod dydaktycznych, zakresu indywidualnej pracy studenta oraz wymagań i sposobu zaliczenia danego przedmiotu. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne i odbywa się na każdym etapie kształcenia poprzez bieżącą obserwację i ocenę pracy studenta w trakcie realizacji przedmiotu (np. poprzez ocenę aktywności, projektów, praktyk zawodowych, seminarium dyplomowego, egzaminów z poszczególnych przedmiotów, egzaminu dyplomowego, przygotowania pracy dyplomowej, itd. Analiza materiału zawartego w teczkach przedmiotów potwierdza, że obserwacja i analiza stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia prowadzone są systematycznie,

Uwzględnia się opinie nauczycieli, opiekunów praktyk, opiekunów prac dyplomowych. Interesariusze zewnętrzni uczestniczą w ocenie efektów osiąganych na praktykach zawodowych.

Sposób weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych praktykom zawodowym jest określony przez Regulamin Praktyk. Sposób weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych pracy dyplomowej i egzaminowi dyplomowemu określa Regulamin Dyplomowania.

Przedstawiciele studentów nie uczestniczą w pracach nad przygotowaniem corocznego przeglądu programu kształcenia, jak również nie są zaangażowani w cykliczny przegląd dokumentacji poszczególnych kursów. Ogół studentów nie ma możliwości wyrażenia swojej opinii w przedmiocie stopnia osiągania przez nich zakładanych efektów kształcenia na poszczególnych kursach, ponieważ ankieta oceny zajęć dydaktycznych nie zawiera odpowiedniego pytania w tym przedmiocie. Mimo prowadzonych analiz i monitorowania stopnia osiągania efektów kształcenia zakres wykorzystania wyników tych prac dostrzega się tylko w zakresie: modyfikacji sylabusów, precyzowania zasad zaliczania praktyk zawodowych.

6.1.3

Regulamin studiów zawiera ogólne zasady weryfikacji efektów kształcenia. Karty przedmiotów zawierają informacje o sposobie weryfikacji efektów kształcenia na danym przedmiocie z uwzględnieniem deskryptorów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Za zapoznanie studentów z kartą przedmiotu przed rozpoczęciem zajęć z danego przedmiotu odpowiedzialny jest nauczyciel prowadzący zajęcia. Nadzór nad tworzeniem karty sprawuje nauczyciel akademicki, zaś odpowiedzialny za przebieg całego procesu dydaktycznego jest Kierownik zakładu. Formą dokumentowania efektów kształcenia są: prace pisemne, sprawdziany umiejętności praktycznych, prace projektowe. Weryfikacja osiąganych przez studenta efektów kształcenia przeprowadzana jest przez dydaktyka podczas realizacji zajęć dydaktycznych. Sam proces weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia jest opisany w procedurze oceny osiągnięcia efektów kształcenia WSZJK-IP-1. Prace etapowe/zaliczeniowe/egzaminacyjne studentów potwierdzające zdobycie przez nich założonych w programie efektów kształcenia są archiwizowane w celu dokonywania cyklicznych przeglądów. Proces gromadzenia i przechowywania prac kontrolnych i egzaminów reguluje procedura zawierająca w tym zakresie wytyczne – WSZJK – U/O. Archiwizacja obejmuje wszystkie wskazane w sylabusie formy i sposoby weryfikacji efektów kształcenia. Zespół oceniający dokonując przeglądu wybranych prac etapowych wskazał na pewne niedociągnięcia w weryfikowaniu i ocenie efektów kształcenia co powinno skłonić Zespół ds. Jakości do cyklicznych przeglądów prac etapowych i doskonalenia zasad ich weryfikacji. Warto pogłębić ocenę zgodności sposobów weryfikacji efektów kształcenia w kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakładanymi przedmiotowymi i kierunkowymi efektami kształcenia. Ocena realizacji efektów związanych z praktykami

przeprowadzana jest na podstawie dokumentacji, którą złoży student. W ocenie tej biorą udział interesariusze zewnętrzni – opiekunowie praktyk z ramienia organizacji przyjmującej studentów na praktyki. Proces dyplomowania obejmuje pisanie pracy dyplomowej, seminaria dyplomowe oraz egzamin dyplomowy. Wartość i oryginalność prac dyplomowych jest sprawdzana i recenzowana przez opiekuna pracy i recenzenta jak również przy użyciu programu antyplagiatowego.

Swoje uwagi w przedmiocie zasad oceniania studentów mogą zgłaszać do Opiekuna Roku. Instytutowy zespół zapewniania jakości kształcenia poinformował, iż studenci zgłaszali uwagi do regulaminu dyplomowania. Uwaga spotkała się z aprobatą Dyrektora Instytutu i aktualnie jest w trakcie realizowania. Nie istnieje jednak systemowe narzędzie opiniowania przez studentów form weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

6.1.4

Zgodnie z art. 170 e Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów Uczelnia opracowała w Regulaminie potwierdzania efektów uczenia się w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Stanisława Pigonia w Krośnie – Uchwała nr 29/2015 PWSZ z dnia 9 czerwca 2015 r. w sprawie określania organizacji potwierdzania efektów uczenia się. Procedura ta jeszcze nie miała zastosowania na ocenianym kierunku studiów, gdyż Jednostka nie jest uprawniona do potwierdzania efektów uczenia na kierunku „zarządzanie” w oparciu o uprawnienia wynikające z art. 170e Prawo o Szkolnictwie Wyższym.

6.1.5

Realizacją monitorowania karier zawodowych absolwentów zajmuje się Biuro Karier funkcjonujące na poziomie Uczelni. Badanie losów absolwenta jest przeprowadzane przy użyciu ankiety elektronicznej. Ankieta zawiera między innymi pytania dotyczące ukończenia kierunku studiów, planów rozwoju czy zatrudnienia, umiejętności nabytych podczas studiów w Uczelni i ich przydatności w pracy. Na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji Biuro Karier aktualizuje bazę danych, która pozwala nie tylko śledzić losy absolwentów ale też wykorzystywać informację w nich zawartą do doskonalenia np. programu studiów. Ankiety są udostępniane na specjalnie przygotowanej stronie internetowej, w sposób umożliwiający sprawne ich wypełnienie. Ankiety są przygotowywane przez Biuro Karier, w czym nie uczestniczą studenci. Wyniki badań ankietowych są podsumowane w sposób graficzny i prezentowane podczas posiedzenia Senatu, a także przesyłane kierownikom jednostek. Opracowania ankiet nie zawierają wniosków odnoszących się do modyfikacji programu kształcenia. Ze względu na zakończenie cyklu studiów na kierunku zarządzanie przez jeden rocznik, pierwsza ankietyzacja jest dopiero w trakcie realizacji – ankieta jest udostępniona absolwentom do wypełnienia do końca 2016 roku. Otrzymane w trakcie wizytacji dane dotyczące kierunku zarządzanie (niewielka zwrotność ankiet) pozwalają jedynie określić ogólną sytuację absolwentów na rynku pracy. Pracownik kierujący pracą Biura Karier przedstawiał zamierzenia dotyczące modyfikacji monitoringu losów zawodowych absolwentów dla potrzeb kierunku Zarządzanie,

6.1.6

Na ocenianym kierunku studiów pracownicy naukowo-dydaktyczni podlegają ocenom w zakresie działalności naukowo-badawczej w oparciu o przepisy ustawowe (okresowa ocena nauczycieli akademickich) oraz wewnętrzne regulacje uczelniane, czego dowodem jest ankieta studencka. Ankieta ta dotyczy wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących przedmioty na ocenianym kierunku studiów. Ocena pracy nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie oraz kadry wspierającej proces kształcenia dokonywana jest również za pomocą przeprowadzanych hospitacji zajęć. Powyższe działania są uregulowane Uchwałą Nr 26/13 Senatu PWSZ w Krośnie z dnia 10 lipca 2013 r. w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich. Na podstawie przedstawionej dokumentacji Zespołowi Oceniającemu (Procedura WSZJK – U/1), stwierdza się, że hospitację są przeprowadza według ustalonego harmonogramu. Harmonogram ten zatwierdza Dyrektor Instytutu po zasięgnięciu opinii kierownika zakładu i Przewodniczącego Instytutowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Z przeprowadzonych według harmonogramu hospitacji sporządzane są w arkuszach zalecenia i uwagi dotyczące prowadzonych zajęć przez danego nauczyciela akademickiego. Przeprowadzona przez zespół oceniający analiza dokumentacji wskazuje na stosowanie procedur i cykliczne działania w tym zakresie. Wyniki procesu hospitacji uwzględniane są przy planowaniu

obsady zajęć .W ramach prowadzonej polityki kadrowej rokrocznie skład minimum kadrowego podlega ocenie. Ponadto kadra ma możliwość finansowania procedury uzyskania stopnia lub tytułu naukowego z funduszy Uczelni, co potwierdziły przeprowadzone rozmowy Zespołu Oceniającego z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Ocena kadry wspierającej ogranicza się do bezpośredniej oceny przez Przełożonego.

6.1.7

Na ocenianym kierunku studiów jest przeprowadzane badanie ankietowe przy użyciu studenckiej ankiety. Kwestionariusz, który jest opracowany przez Uczelnianą Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, obejmuje ocenę czterech obszarów: poziomu merytorycznego zajęć, stosunku prowadzącego do studentów i otwartości na problemy, odbywania zajęć w terminach i godzinach przewidzianych w harmonogramie oraz inspirowania i motywowania studenta do kształcenia, a tym w szczególności poziom przygotowania prowadzącego do ich prowadzenia, przystępność przekazu, sumiennosc, przejrzystosc kryteriów zaliczania oraz obiektywizm oceniania. Ankieta prowadzona jest w warunkach zapewniających anonimowosc i dotyczy wszystkich prowadzących zajęcia, bez wzgledu na ich formę. Po przeprowadzeniu ankietyzacji sporządzane jest zbiorcze zestawienie wyników, które następnie jest przekazywane Władzom Uczelni, Dyrektorom Instytutów, Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Instytutowym Komisjom ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia do wykorzystania. Wyniki z badań oceny nauczycieli są zbiorczo przedstawiane również na posiedzeniach Senatu Uczelni. Studenci nie są zapoznawani z wynikami ankiet, do których dostęp mają tylko ich przedstawiciele w gremium Uczelnianej i Instytutowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Studentów nie wiedzą, w jaki sposób wykorzystywane są wyniki ankiet. Uczelnia praktykuje obowiazkowość wypełnienia ankiet, co realizuje poprzez obligatoryjne spotkania w pracowniach komputerowych, podczas których studenci (pod nieobecność osób trzecich) wypełniają ankiety. Rozwiązanie to zespół oceniający ocenia pozytywnie, jako zapewniające możliwość uzyskania dużej liczby odpowiedzi. Badanie jest przeprowadzane raz w roku akademickim, co jednak, zdaniem studentów, nie przeszkadza w rzetelnym wypełnieniu ankiety – zwłaszcza e kontekście pytań dotyczących semestru poprzedzającego semestr, w którym ankiety są wypełniane. Podczas oceny nauczycieli akademickich, studenci mają zapewnioną możliwość wpisania swobodnego komentarza. Wnioski sformułowane na podstawie ankietyzacji są wykorzystywane między innymi przy okresowej ocenie nauczyciela akademickiego. W przypadkach uzasadnionych wynikami podejmowanie działania naprawcze (w przypadku negatywnie ocenionego nauczyciela akademickiego) polegające na rozmowie Rektora lub bezpośredniego przełożonego z nauczycielem akademickim. Również nauczyciel akademicki może otrzymać wsparcie w postaci np. szkoleń.

6.1.8

Ocena zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej jest w gestii Władz Uczelni. Przeprowadzane są przeglądy sal wykładowych, laboratoryjnych, biblioteki i ich dostępności. Przeglądy te mają charakter doraźny. Nie jest opracowana procedura oceny zasobów materialnych. Jak wynika z przeprowadzonych rozmów, władzom Uczelni w tym władzom na poziomie Instytutu są zgłaszane zarówno przez kadrę akademicką jak i studentów, potrzeby w obszarze infrastruktury. Jak wynika ze spotkania z nauczycielami akademickimi władze Uczelni reagują na prośby dotyczące uzupełnienia infrastruktury, w tym zasobów bibliotecznych. Zespół Oceniający stwierdza, że infrastruktura dydaktyczna zapewnia bardzo dobre warunki do realizacji zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

W przeprowadzanych badaniach ankietowych Uczelnia nie uwzględnia oceny zasobów materialnych wykorzystywanych w procesie kształcenia na wizytowanym kierunku. Ocenę wsparcia dydaktycznego zapewniają pytania dotyczące organizacji praktyk oraz opieki opiekuna prac i dostępności materiałów do realizacji pracy dyplomowej. Uczelnia przeprowadza badania satysfakcji ze studiowania, zadając w ankiecie m.in. pytania dotyczące przebiegu dyplomowania, stosunku prowadzących do studentów, ewentualnego polecenia uczelni jako miejsca studiowania, przydatności zdobytych umiejętności w pracy zawodowej oraz współpracy z opiekunem roku.

6.1.9

Dokumentacja dotycząca Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest sukcesywnie i

systematycznie gromadzona i analizowana przez Instytutową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Stanowią one podstawę do analizy zawartych w nich danych. Przeprowadzone analizy są dokumentowane w protokołach i sprawozdaniach rocznych z funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości. Ponadto taka dokumentacja jak karty przedmiotów, wyniki egzaminów oraz dokumentacja dotycząca oceny pracowników jest zbierana i przechowywana w dokumentacji zakładów i Instytutu a także aktach osobowych pracowników. Dokumentacja ta w zależności od potrzeb jest analizowana przez kierowników jednostek, Komisję ds. Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich. Wśród dokumentacji znajdują się również opinie podmiotów otoczenia społeczno – gospodarczego dotyczące planów i programów studiów. W przypadku gromadzenia i przechowywania prac kontrolnych i egzaminów jest opracowana procedura zawierająca w tym zakresie wytyczne – WSZJK – U/0.

6.1.10

Na stronie WWW Uczelni umieszczane są plany studiów oraz informacje dotyczące procesu kształcenia w tym zasad dyplomowania. Studenci oraz nauczyciele akademicy mają możliwość uzyskania niezbędnych informacji w sekretariacie Instytutu. Dodatkowo informacje te znajdują się w formie papierowej na tablicach informacyjnych/gablotach rozmieszczonych w budynkach, w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne. Szczegółowe informacje o efektach kształcenia, metodach weryfikacji są zawarte w kartach przedmiotów, do których studenci mają bezpośredni dostęp. Inne dokumenty, m.in. protokoły z zaliczeń i egzaminów, znajdują się w sekretariatach. Jak wynika z przedłożonej dokumentacji Zespołowi Oceniającemu (o czym wspomniano w ocenie zasad weryfikacji efektów kształcenia) zgromadzone materiały potwierdzające weryfikację efektów kształcenia (kolokwia, egzaminy, prace pisemne) są archiwizowane. Kolejne niezbędne informacje dotyczące procesu kształcenia zawarte są w szczegółowym Informatorze dostępnym w formie papierowej oraz on-line. Studenci mogą za pośrednictwem ankiety ocenić portal e-student, funkcjonowanie tablicy informacyjnej, uczelnianej i instytutowej strony internetowej.

6.2

Na podstawie przeprowadzonej wizytacji, w tym rozmów z władzami uczelni, wydziału, kadrami akademicką, Instytutową Komisją ds. jakości kształcenia, studentami można uznać, że Instytut przeprowadza systematyczną ocenę skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i jego wpływu na jakość kształcenia. Ocena ta skoncentrowana jest na skuteczności systemu w zakresie weryfikacji efektów kształcenia. I tak, w oparciu o wdrożone procedury, nauczyciele poszczególnych przedmiotów składają na zakończenie danego semestru raporty weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia. Zasadą tą objęty jest również proces dyplomowania a także praktyki zawodowe. Raporty te są analizowane przez gremia odpowiedzialne za ocenę jakości kształcenia. Drugą formą oceny skuteczności systemu są oceny hospitacji zajęć. Ocenie podlega dostosowanie nauczyciela akademickiego się do uwag hospitującego. Ponadto wnioski wpływające z funkcjonowania systemu w tym badania opinii studentów omawiane są przez Dyrektora Instytutu z pracownikami. Zebrane informacje i opracowane raporty są przedmiotem obrad IKZJK, a sformułowane rekomendacje przedstawiane na zebraniu Instytutu stanowią podstawę doskonalenia procesu kształcenia. Ponadto w ramach Zakładu Zarządzania funkcjonuje komisja ds. wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia na kierunku Zarządzanie, która corocznie opracowuje raporty na temat lokalnego i regionalnego rynku pracy pod kątem programu kształcenia na kierunku. Raporty te uwzględniają : - ocenę zgodności treści kształcenia z zakładanymi efektami kształcenia;- ocenę sposobów potwierdzania osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia zapisanych w karcie przedmiotu; - analizę struktury ocen końcowych z poszczególnych przedmiotów i praktyk;- ocenę stopnia osiągnięcia efektów z egzaminu dyplomowego oraz praktyk. Skuteczność systemu pozwoliła na wprowadzenie od roku akademickiego 2017/2018 zmian programowych wynikających z badań ankietowych studentów kończących studia, a dotyczących wprowadzenia zajęć kształtujących w większym stopniu umiejętności. System jest skuteczny w procesie oceniania kadry akademickiej przez studentów, gdyż po pierwsze ocena ta jest uwzględniana w ocenie okresowej nauczyciela, przy niskiej ocenie następuje rozmowa dyscyplinująca z Dyrektorem Instytutu, a ponadto niskie oceny wymuszają u danego nauczyciela dodatkowe, weryfikujące hospitacje zajęć. Analizując wpływ systemu na jakość kształcenia, należy podkreślić systematyczną w ramach wewnętrznego

systemu ocenę warunków studiowania, która zwiększyła zakres wykorzystania Pracowni Przedsiębiorczości wyposażonej w sprzęt multimedialny (projektor multimedialny, kamera, monitory i ekrany), w kierunku tworzenia warunków rozwoju umiejętności i kompetencji społecznych studentów. W Zakładzie Zarządzania wyznaczona została osoba odpowiedzialna za bieżącą aktualizację wszelkich informacji zamieszczanych na stronie internetowej oraz monitorowanie aktualności dotyczących zakładu. Wyznaczono koordynatorów do odpowiedzialności za kursy dostępne na platformie E-student

Wnioski wynikające z funkcjonowania i analizy skuteczności systemu pozwoliły na rozwój samego systemu jak np. uszczegółowienie procedur i ich stosowne modyfikacje. Komisja Instytutowa po przeanalizowaniu Regulaminu Dyplomowania w Instytucie Politechnicznym wniosowała o jego dostosowanie do specyfiki kierunku, proponując zmiany dotyczące ustalania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych, pozostawiając tę kwestię w kompetencjach Kierownika zakładu, a nie opiekuna roku, ustalania terminów i terminów wyznaczania recenzentów i procedury antyplagiatowej, rozszerzenia zestawu pytań do wyboru przez studenta. Ocena skuteczności systemu skłoniła do wyznaczenia osoby w Zakładzie Zarządzania odpowiedzialnej za bieżącą aktualizację wszelkich informacji zamieszczanych na stronie internetowej oraz monitorowanie aktualności dotyczących zakładu.

Wyniki analizy jakości kształcenia na poziomie Instytutu dokonywane przez Dyrektora przekazywane są w formie sprawozdania Prorektorowi ds. studiów. Wnioski te przekazywane są Zakładom.

3. Uzasadnienie

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Pigoń w Krośnie posiada na kierunku „zarządzanie” wdrożony i funkcjonujący Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Badania jakościowe i obejmują wszystkie podstawowe obszary działalności jednostki. Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania ocenianym kierunkiem studiów, a systematyczna ocena programu kształcenia pozwala na doskonalenie procesu kształcenia. System ten uwzględnia odpowiednie procedury regulujące badanie i ocenę jakości kształcenia. Przeglądy programowe dokonywane są systematycznie i cyklicznie uwzględniając opinie interesariuszy zewnętrznych oraz studentów i kadry akademickiej. Prowadzony jest monitoring weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia na każdym realizowanym przedmiocie, w procesie dyplomowania a oraz na praktykach zawodowych. Proces ankietowania studentów w zakresie oceny warunków studiowania i nauczycieli akademickich i wyniki ankiet wykorzystywane są w ocenie okresowej kadry akademickiej. Ocena infrastruktury dydaktycznej nie ma charakteru sformalizowanego ale zgłaszane potrzeby kadry i studentów są uwzględniane przez Władze uczelni. Gromadzenie i przechowywanie prac kontrolnych i egzaminów jest prowadzone w oparciu o odpowiednią procedurę WSZJK – U/0. Studenci mogą za pośrednictwem ankiety ocenić portal e-student, funkcjonowanie tablicy informacyjnej, uczelnianej i instytutowej strony internetowej.

Na podstawie przeprowadzonej wizytacji, w tym rozmów z władzami uczelni, wydziału, kadry akademicką, Instytutową Komisją ds. jakości kształcenia, studentami można uznać, że Instytut przeprowadza systematyczną ocenę skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i jego wpływu na jakość kształcenia. Ocena ta skoncentrowana jest na skuteczności systemu w zakresie weryfikacji efektów kształcenia

4. Zalecenia

- należy dokonywać systematycznej oceny jakości procesu dyplomowania w tym prac dyplomowych i recenzji
- należy dokonać oceny zgodności sposobów weryfikacji efektów kształcenia w kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z zakładanymi przedmiotowymi i kierunkowymi efektami kształcenia.
- należy identyfikować moduły, przedmioty, zajęcia stanowiące szczególną trudność dla studentów i podjąć działania doskonalące
- Należy objąć oceną w tym oceną studentów kadre wspierającą proces kształcenia
- Podczas badania absolwentów warto sformułować pytania dotyczące programu kształcenia oraz sugestii wprowadzenia zmian.
- W badaniach ankietowych należy rozważyć wprowadzenie oceny infrastruktury, zasobów

bibliotecznych,

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

- **Uczelnia jako silne strony wskazała** > Atrakcyjne i uniwersalne specjalności kształcenia (*zarządzanie finansami, zarządzanie w przedsiębiorstwie, zarządzanie instytucjami publicznymi*) z dominującymi zajęciami praktycznymi, 180 godzinami kursu języka angielskiego, 15-tygodniowymi praktykami studenckimi, prowadzone w sposób nowoczesny i z wykorzystaniem nowoczesnej bazy (m.in. sala multimedialna Pracowni Praktyki Przedsiębiorczości, pracownie komputerowe wyposażone w nowoczesne użytkowe oprogramowanie zarządcze, tj. WaPro, Comarch, Insert),
- Ukierunkowanie na praktyczność studiowania, współpracę z otoczeniem gospodarczo-społecznym, angażowanie studentów do aktywizacji i rozwoju; ukończenie studiów stwarza możliwości zdobycia zatrudnienia w wielu różnych podmiotach lub kontynuacji studiów,
- Dominacja zajęć praktycznych, umożliwiających zdobycie umiejętności oraz kompetencji społecznych potrzebnych zarówno w sprawowaniu funkcji kierowniczych, jak również w szerokokorozumianym życiu zawodowym i społecznym,
- Kadra praktyków - duży odsetek zajęć realizowanych przez osoby posiadające doświadczenie pozauczelniarne, w tym na stanowiskach kierowniczych, a także szeroka współpraca z otoczeniem rynkowym.
- Zespół Oceniający uznaje że wskazane silne strony procesu kształcenia na kierunku *zarządzanie* są widoczne

Jako słabe strony słusznie wskazano:

Niesatysfakcjonujący poziom umiędzynarodowienia studiów, - Brak możliwości kontynuowania studiów w miejscowej Uczelni (na poziomie magisterskim), - Mało stabilny rynek pracy w regionie i zmienna sytuacja pracodawców w obszarze możliwości zatrudnienia (syndrom ryzyka braku możliwości uzyskania pracy zgodnej z kierunkiem/specjalnością wykształcenia)- Niewielka liczba samodzielnych pracowników naukowych wskazujących PWSZ w Krośnie jako pierwsze miejsce pracy.

Uczelnia jako szanse upatruje.

- zwiększenie liczby samodzielnych pracowników naukowych, wskazujących PWSZ w Krośnie jako pierwsze miejsce pracy,
- dobrą współpracę z innymi uczelniami akademickimi - w kraju i zagranicą,
- uruchomienie studiów na poziomie magisterskim, a także studiów podyplomowych oraz kursów z obszaru zarządzania i przedsiębiorczości,
- poprawę sytuacji gospodarczej w regionie, poprawę lub stabilizację sytuacji na rynku pracy,
- zmniejszanie się liczby szkół wyższych oferujących zbieżne kierunki studiów
- zewnętrzne programy stypendialne i rozwojowe dedykowane dla studentów m.in. kierunku

Zarządzanie

- „modę” na studiowanie w mniejszych ośrodkach (mniejszych miejscowościach),

Zespół oceniający uważa, iż Uczelnia może, przy dużym wysiłku organizacyjnym i funkcjonalnym szanse te wykorzystać. Trzeba jednak zauważyć, że niektóre szanse stanowią pożądaną stan, a nie zaistniałe zewnętrzne okoliczności, które będzie można wykorzystać, jak np. zwiększenie liczby samodzielnych pracowników naukowych, wskazujących PWSZ w Krośnie jako pierwsze miejsce pracy,

Uczelnia wymieniła następujące Zagrożenia

- spadek ogólnej liczby studiujących, negatywny trend demograficzny (niż demograficzny), utrzymujący się trend kończenia edukacji na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej, niska zdawalność matur (aktualnie na Podkarpaciu wyższa niż w skali kraju),
- konieczność podejmowania przez potencjalnych kandydatów pracy zarobkowej, wyjazdy za granicę (brak możliwości studiowania ze względów materialnych),
- zmiana preferencji wyboru kierunków studiów przez kandydatów – absolwentów szkół ponadgimnazjalnych,- odpływ kadry stanowiącej minimum kadrowe, w tym w obszarze pracowników samodzielnych,- zahamowanie rozwoju kierunku, w tym brak oferty uzupełniającej i

komplementarnej,

Zagrożenia te po części mają charakter szeroki, wychodzący poza uwarunkowania regionalne. Uczelnia powinna w Strategii Rozwoju opracować odpowiednie ścieżki rozwojowe uwzględniające te zagrożenia i wprowadzić program przeciwdziałania.

Dobre praktyki

Uczelnia współpracując z przedstawicielami rynku pracy, przedsiębiorstwami i instytucjami wypracowała porozumienie o zatrudnianiu najlepszego absolwenta danego roku w tym kierunku zarządzanie.